

RES CIBARIA

SEV

PRIMA CLASSIS

CARDIACORUM NUTRIENTIUM.

CEREALIA.

x quibus panis parari potest a Cere
re CEREALIA vulgo Mate-
riæ Medicæ scriptoribus dicuntur,
quia

Prima ceres homini ad meliora alimenta vocato

Mutavit glandes utiliore cibo.

ovid. Faſtor. 1. IV.

Crantz M. M. T. I.

A

AVE.

2 *CARDIAC. NUTRIENT.*

AVENA *Offic. Botan.* Classis Natur. Graminum.
Germ. Haber. *Gallis* Avoine. *Anglis* Oats.
Italis Biada.

AVENA calycibus dispermis, seminibus lævibus; culmo stramineo breviori, magis nodoso, panicula sparsa, tum grano tenuiori oblongo distinguitur. Equorum pabulum, hominibus panes, pultes, gelatinas, cerevisiam, decocta, tum alia tam sanis quam ægris saluberrima subministrat. Mundata in farinam crassiorcm redacta *AVENA GRUTUM* in aqua, lacte, coquitur, in omni acrimonia utile medicamentum & alimentum. Vitiata venenum est temulentiam & amentiam inferens, *FABER Strychnomania*. De necrosi florum cerealium consule *Cl. GLÉDITSCH Acad. de Berlin 1756. Cl. AYMANT Memoires de Physique & de Mathematique T. III. 1760.*

USUS MEDICUS. Decocta, juscula, avenacea, *Anglis*, tum ut consumptionem prævertant, tum ut presentem curent, maxime familiaria sunt; sed & his solum acute decumbentes nutriunt, & Itali ad temperandam quorumcunque salium acrimoniam plurimum utuntur *MONTI*. Tussientibus & excoriatae alvo prodesse *DIOSCORIDES*. Refrigerare & humectare *HIPP*. Farinam butyro mixtam scabiem capitis siccare *ARBUTHNOT Practicall Rules of Diet in the various constitutions*. Hordeo lentior avena est.

FAGOPYRUM. Offic. Botan. Polygonum Classis Pauciflorum. *Germ.* Heidenkrauten. *Gallis* Blé farrassin. *Anglis* Buck-Wheat.

POLYGONUM erectum foliis cordato-sagittatis, etiam in usus alimentares adhibitum; semina triquetra cortice nigro tecta sunt, farinam albam tritico, hordeo,

deo, fecali, minus, milio tamen & panico plus nutrien-
tem possident. Fuit hæc in panes, placentas, offas,
adhibita.

USUS MEDICUS senibus alvo adstricta laboranti-
bus a PAVIO dicitur. Farina in cataplasmatibus re-
solventibus & maturantibus laudatur. Succum ex re-
centi planta pressum illacrymantibus oculis mederi
CRATO habet.

HORDEUM. *Offic. Botan.* Classis Natur. Gra-
minum. *German.* Gersten. *Gallis* Orge. *Anglis*
Barley. *Italis* Orzo.

HORDEUM *distichon*. Classis Ordeum. Omni
antiquitati celebre fuit, nam & Hebræis celebratas hor-
dei messes sacræ paginæ, & a Lacedæmoniis adhibitum
in sacris hordeum, ALEX. ab ALEXANDRO, &
Græcos frugem antiquissimam hordeum habuisse, DIO-
NYS. HALICARNASSEUS, testantur. Tritico mi-
nus glutinosum hordeum, facilius in membra dige-
ritur, digestum distillatur, noto jam Romanis effectu,
cum solo hordeo vesci pœnæ loco apud illos habe-
retur. Ita Marcellum militibus, qui male pugnave-
rant, hordeum dari iussisse, LIVIUS, de Augusto
SUETONIUS cohortes, si quæ cessissent loco, deci-
maras hordeo pastas, & POLYBIUS etiam illis, qui
timide sese gessissent, hordeum pro tritico demen-
sum fuisse, fidem faciunt.

Sola præparatione distinctum, hordeum triplex, quod
tegmine suo cereali adhuc investitum, INTEGRUM;
quod hoc ablato nudum est, MUNDATUM; quod
suspenfa mola in minora margaritis similia granula con-
tritum, PERLATUM, audit. Ex integro cerevisia, ex
mundato ptisana, duplex dicta HIPPOCR. *simplex* seu suc-

4 *CARDIAC. NUTRIENT.*

cus ptisanæ: *integra*, dum cum succo incoctum exhibetur granum.

USUS MEDICUS. Integrum hordeum plus detergit, plus demulcet mundatum. Utrumque decoctum morbis acutis, cum nitro, melle, utile. Cremor hordei in morbis ab acrimonia ortis, in hæmoptoë, erosionibus, laudatur. Farina anodina, maturans, in cataplasma recepta suppurandis commoda.

MAYS *Offic. Botan.* Classis Nat. Graminum.
Germ. Türkischer Weitzen. *Gallis* Blé de Turquie. *Anglis* Indian Wheat. *Italıs* Sorgo turco.

MAYS. Semina magna, nuda, subrotunda, inæqualia, coloris aurei, medullæ candidæ, suavis, dulcis, habet. Americæ incola planta ubique hodie lætissime crescit in varios adhibita usus. Edulis farina, etiam panificiis apta. Ex hoc grano, licet magis viscosum non adeo facile fermentet, **ARBUTNOT** *Practical. Rules of Diet*, Mexicani tamen Cerevisiam & Spiritum ardentem parant.

USUS MEDICUS apud nos vix ullus, apud Mexicanos celeberrimus, acute decumbentium communissimus, at non facillimus victus. An a lithiasi præfervans, ut persuadet **HERNANDEZ**? Pulmentum ex ejus farina cum lacte excoctum, cui ferventi pinguedo commixta sit, in tumoribus ex odontalgia & frigore oriundis utile, **KALM** *Acta Succ.* vol. XIII.

MILIUM *Offic. Panicum Botan.* Class. Nat. Graminum. *Germ.* Hirs. *Gallis* Millet. *Anglis* Millet. *Italıs* Miglio.

PANICUM *panicula laxa, flaccida, foliorum vaginis pubescentibus.* Semina exigua, ovalia, vel flavescen-

vescentia, vel albicantia, omnium frugum fertilissima planta habet. Semina hæcce multum adhibita Maoticis in cibum, Tartaris in potum, in usus alimentares diversa forma aliis. Panis ex milio confectus aridus, friabilis, unius diei ætatem habens, ingratus, Lombardis in usu, difficilis digestionis, pauci alimenti.

USUS MEDICUS, ubi exsiccandum, in colluvie alvi serosa multum proficuum.

ORYZA. *Offic. Botan. Class. Nat. Graminum.*
Germ. Reis. Gallis Ris. Anglis Rice. Italis Riso.

ORYZA. Jam decorticata ad nos ex Italia grana oblonga, striata, pellucida fere, asportantur, quæ præcipuam multis in locis alimoniam constituunt. In nonnullis regionibus ex oryza panis fit, & cerevisiam ex hac, quæ vi temulenta ex hordeo factam longe superaret, pro coloniis Batavorum confectam, novit *Illustr. L. B. van-SWIETEN.* Spiritum, qui cum Spiritu vini certare possit, ebrietatem inducentem magis durabilem, & corpori magis noxiam, parari ab Indis, *BERNIER. iter.* ARRAC hunc spiritum Indi, ut & omnes alios fermentatos, vocant, *SHAW.* Angli ex hoc, magis vero ex liquore vinoso, ex arborescencia vulnerata destillante, fermentato, tum etiam spiritu ex canna saccharifera confecto, potum *Punch*, addita aqua, succo citri, momento nucis moschatæ, corticum citri, saccharo, aliquando pane tosto, componunt.

USUS MEDICUS. Oryza alimentum est medicamentosum, gratum, absque sale addito sapidum, in acrimoniis, hæmoptœ, hæmorrhagiis aliis, lacti, juscu-

6 *CARDIAC. NUTRIENT.*

lis incocta, utile. In feirrho, cancro ventriculi jura
carnium ex oryza & mollissimis facta oleribus, *Illustr.*
L. B. van - SWITEN. commendat in *Comment.* In
diarrhoeis & dyfenteriis DIOSCORIDES, GALENUS,
laudant: & multos diarrhoea & dysenteria tum etiam
lienteria laborantes in navigatione Americana servavit
COLUMBUS. Adhæc in marasmo conferre, AR-
BUTNOT *an essay concerning the nature of aliments.*
An ab oryza cæcitas, ut oblervat BONTIUS, & in-
nuit TEN RHYNE? Turcæ, Itali cæci non sunt.

PANICUM. *Offic. Botan.* Class. Nat. Grami-
num. *Germ.* Bitzweitze. *Gallis* Panis. *Anglis*
Panick. *Italis* Panico.

PANICUM *germanicum panicula minore*, mul-
tis in regionibus nequidem notum, avium pabulum,
milio multum simile, ad panificia ut alia cogi posset.
Obsessos Masilienses panico vixisse JULIUS CÆSAR,
alios etiam hujus ului assuetos, *Illustr.* L. B. van-
SWIETEN reliquerunt. Milio minus nutrit.

USUS MEDICUS vix ullus, dysentericis ta-
men utilis.

PHALARIS. *Offic. Botan.* Classis Nat. Grami-
num. *Germ.* Canarienfutter. *Gallis* Semen-
ce de Canaris. *Anglis* Canary Seed.

PHALARIS *panicula subovata, spiciformi, glu-
mis carinatis; femina splendentia, candida, vel sub-
flavescentia, feminum lini forma, producit.* Usibus
humanis inservire posset, gratissimum passeribus Cana-
riis pabulum.

USUS

USUS MEDICUS nullus, contra calculum tamen aliquibus laudatus, an certa fama?

SECALE *Offic. Botan.* Classis Nat. Graminum.
Germ. Rocke. *Gallis* Segle. *Anglis* Rie. *Italis* Segala.

SECALE *glumarum ciliis scabris*; veteribus incognitum, Romanis non multum in usu, septentrionalibus gentibus admodum familiare fuit. DIOSCORIDE, Rei Rusticæ scriptoribus non relatum, PLINIO mala notatur nota, cum frumentum deterrimum & nigritiam tristem appellet. Cum Briza asiatica, de qua panes atros, graveolentes, fieri GALENUS, idem fuisse nonnulli contendunt, nondum complanata lite. Hodie satis notum omnibus cereale, spicam aristatam semper, compressiorem tritico habet, grana etiam strigosiora, nudiora nigricantia, saporis non adeo dulcis, ut grana tritici. Cæterum magis detergens est, & panis furfuribus remixtus non affluetis alvum movet.

Secale cornutum venenum est, gangrænam cito inducens, in variis Academiæ Actis infame declaratum. *Acad. des Sciences* 1710. 1748. 1752. *Mémoires de Mathématique* T. II.

USUS MEDICUS. Farina fecalis in cataplasmatibus formam redacta locis inflammatis, ubi degeneratio in putredinem metuenda, utiliter adhibetur; emollit enim & discutit, & potentissime putredini resistit, cum longe citius, quam farina tritici aut hordei, acefcat. Ob eandem rationem ex granis fecalis, pane secalino, decocta parantur in febribus putridis, addito succo citri, vini momento, si res exigit, gratissima, simul etiam convenientissima. Farinam solam calefactam hi,

taplasma redactam alii, cum successu partibus podagra vexatis applicari perhibent. Flores nonnullis arcani sunt ad morbos tum alios, tum maxime ad partum difficilem mulierculis nostris; sed rara confidentia superat morbum. An adeo mirabiles aquæ panis in epilepsia vires? spiritus secalini miræ laudes dictæ *TEN RHYNE*? Grata aciditate in nonnulla mineralia potentius agere ipsa aqua forti, *ETTMULLER*. Cæterum panis secalinus vino intinctus egregie analepticus, *Fr. HOFFMANN de præstantia remed. domestic.* Hoc maritum veneris immodico usu pene exanimem viribus & vitæ reddidit *ab HEER*. Decoctum panis analepticum, *BOERHAAVE*, maxime vino & aromatibus conditum.

TRITICUM. *Offic. Botan.* Classis Nat. Graminum. *Germ.* Weitzen. *Gallis* Froment. *Anglis* Wheat. *Ital*is Formento.

TRITICUM *hybernum radice annua, spica nutica.* Generaliter omne granum frumentaceum ex spicis tritum, ac trituratione expurgatum olim significabat Triticum. Cereris hæc grana integra comesta, ut hordeum, difficillime digeruntur, etiam sale adjecto cocta, cum in ventriculo pondus, flatus, capitis dolorem, oculorum caliginem, alvum adstrictam *GALENO*, fociis & aliis attulerint, ut jam recte *HIPPOCRATES* triticum hordeo valentius esse, monuerit.

Habemus *IMO*. **FARINAM** tritici, unde panis & farina *offic.* 2do. Farinam post germinationem exsiccati tritici, unde *SAPA*, qua vegetabilia loco Sacchari aut mellis, non adeo durabili connubio, condiuntur. 3tio. **AMYLUM**, quod quia absque mola semper olim pa-

pararetur, ita dictum, nihil aliud est, quam optimi tritici in nonnullis regionibus, corrupti tantum in aliis, aut etiam residuarum a farina crassa partium, sedimentum, in pastam albam, friabilem, magno labore levigatum; unde dilutum amyllum, pulvis cyprius, ad glutinandos libros gluten, quæ tamen ex solani tuberosi esculenti radicibus commodius utiliusque pararentur.

The Gentleman's Magazine for sept. 1752. 1753. Habemus etiam surfures, ut & tritici flores.

Inter hæc vero omnia scitu non indigna sunt ea, quæ a Cl. BECCARIO capta sunt de farina optimi Tritici surfuribus probe repurgati, in *Bononiensi Scient. & Art. Instit. & Acad.* T. II. Part. I. experimenta, quibus edocemur aquam ex hac una parte solvere amylicam dicendam naturæ quoad omnia vegetabilis, aliam vero intactam relinquere atque hanc glutinosam suam originem detrectare, & per omnia sic se præbere quasi esset ab animante quopiam profecta: nam & illa in digestionem, acoris indicium nullum dare, sed intra paucos dies foetere, corumpi cadaveris modo, tum liquari, effervesce cum acidis quibuscunque, & in cæteris alcalina omnia iunitari, etiam in destillatione alcalicum genium magis commonstrare observavit; nam & spiritum urinosum olei utriusque & salis volatilissimum tantam vim fudit, quanta ex pari cornu cervi pondere prodire solet. An inde ratio cur ex Tritico confici Phosphorus possit? an & aliæ vegetabilium substantiæ, ex quibus confectus, eandem naturam habent?

USUS MEDICUS. Aqua decocti tritici demulcens, infantum quibusdam in regionibus potus est ordinarius; an adeo utilis, quia cito acefcit? ex oryza tutius pararetur. Farina ipso grano integro minus tenax,

max, lenta tamen, cum aqua in cataplasmaticis consistentiam cocta ad inflammata loca laudatur, cum lacte ad movendas suppurationes Aliis: sicca, ut & amyllum, ad intertrigines, loca excoriata, erysipelas, serpiginem, sudores, dum siccare consilium, cum creta, cerussa, pulvere rosarum rubrarum, utiliter adhibetur.

Amyllam inviscans est acrioris seri, in pectoris & intestinorum morbis, tabellis, pastillis, clysteribus adhibitum. Gluten, si liquidius & tepidum, cochlearis mensura sorbendum, sanguinem rejicientibus commendat DIOSCORIDES. Furfures scopo demulcente in aqua pro clystere coquantur, balneis pedum emolliente scopo adduntur. Flores ad leniendas inflammationes nonnullis laudantur.

ZEAE Offic. Botan. Triticum. Classis Nat. Graminum. Germ. Speltz. Gallis Epeautre, Anglis Spelt. Italis Spelta.

TRITICUM Spelta flosculis lateralibus masculis, muticis, involucre destitutis, plus hordeo, minus tritico nutrit, ut in medio esse tritici & hordei GALENUS dixerit. Tritico viscidius ad obstructions magis disponit, ori gratum, in panificia, cerevisiam pariter digestum. An Zea Græcorum Far sit Romanorum multi disputant.

USUS MEDICUS vix ullus, granum paucis officinis receptum, in hæmorrhagia uteri sorbendum dedit HIPPOCRATES.

Ex modo recensitis Cerealibus noto artificio panis fit: ex Tritico maturo, non admodum recenti, nec vetusto, solo pingui enato, repurgato, nec vitiatto, bene

bene pertritum, fermentatum, salitum, coctum, optimum; licet quoad diversas farinæ partes, parandi, coquendi modum, multa hujus differentia.

USUS MEDICUS suadet bis coctum, sale, aromatibus, leviter conditum, omni glutine perfecte liberum; hunc in morbis viscerum debiliū optimi nutrimenti esse *Illustr. L. B. van-SWIETEN Comment. I.* MICA panis in pulvem cocta aptius infantibus alimentum, quam farina, quod matribus inculcandum. Cæterum veteribus adhuc alia recensentur frugum genera, hodie nobis non certo nota, & etiamnum mortales plurimi pane CASSAVA, ex radice *Jatropha manihot* venenata, confecto vivunt, alii alio nutriuntur. Et ægris suis grana SAGO, ut & gelatinam de SAGO, Angli Medici in cibum concedunt, HUXHAM. *De morbo colico Damnoniorum.* Londini 1739.

LEGU-

LEGUMINA.

LEGUMINA quasi manu & sine falce lecta, ut
CORRAEVS:

Agricola si quando manu cerealia capit.

Semina, & e terra sine falce legumina vellit.

Cerealibus adnumerata veteribus fuere GALENI testimonio, dum dicit: legumina ea appellant cerealia, ex quibus non fit panis. Hodie rectius distinguuntur.

Leguminum facultates mala notavit nota HIPPOCRATES, & post illum GALENUS: flatulenta, & concoctu difficillima dicunt, haud recepta sententia. Distinxere adhuc, quae cito coctione emollirentur, & vocare *τετραμνα*, quæ minus, *ατετραμνα*, seu *δυσεψαα*.

CICER *Offic. Botanicor.* Classis Natur. Papilio:
Germ. Kichern. *Gallis* Pois chiche, *Anglis*
Chiche. *Italis* Cicercchia.

CICER *foliolis ferratis.* Rubrum officinale magis est, album culinare, promiscue tamen usurpatur. Semen est sphaeroideum rotundum fere, licet angulosum, pilo majus. Veteribus inter cibos vilissimum, non tam cito in aqua emolliendum, difficilioris est digestionis.

USUS

USUS MEDICUS. Ciceris vires adeo diureticas, ut renibus, & vesicæ exulceratis nocere possint, **DIOSCORIDES.** Nigra potissimum vim habere abstergentem, eamque adeo potentem, ut contractos in renibus calculos evidenter frangant, & comminuant, **GALENUS**; hos dein describunt plurimi alii, sed & cautior **TOURNEFORTIUS** se compertum habere, decoctum ciceris dolores atroces adferre, si in renibus, vel vesica calculus fuerit, pronuntiavit. Ex diuturno & frequenti hujus usu nil observatum *Illustr.* L. B. van - SWIETEN. Alii inter medicamenta calculum pellentia decoctum, cujus diutino & patienti usu **EUGENIUS** vesicæ calculos comminui, expelli **LAUREMBERGIUS**, affirmant, laudatissimum habent.

ERVUM, & OROBUS *offic.* **CICER.** *Botan.* Class. Natur. Papilion: *Germ.* Orobus. *Erwen.* *Gallis* Ers. *Anglis* the bitter Vetch. *Ital.* Ervo.

CICER *leguminibus pendulis articulatis.* Semina ex rotundis angulosa, fusca, spadicea, amara, ingrata, uti raro veteribus, ita neque nobis in usus alimentares adhibentur. Quod suppeditent cibum ingratisimum, eumque adhuc mali succi, hinc a cibus hominum alienum ervum fuisse, monet **PLINIUS**, vomitiones movere, capiti stomachoque onerosum esse, genuaque gravare affirmans, quod jam antea **HIPPOCRATES** observaverat; alia ex ervino pane infortonia alii habent.

USUS MEDICUS internus rarus, **GALENO** laudatur, qui ex ervo cum melle medicamentum parari, quod in iis, quæ in thorace hærent, expectorandis, nulli esset secundum. Ervo Augustum curatum

14 *CARDIAC. NUTRIENT.*

tum reliquit *PLINIUS*. Externus frequentior, dum farina resolventibus cataplasmatibus additur. Orobi verni, seu sylvatici purpurei verni *C. B.* infusum, contra lumbaginem valere *RITTER. Acad. N. C. Vol. X.*

FABA *Offic. Botan.* *Vicia* *L. Classis Nat. Papilion:*
Germ. Bohnen, *Gallis.* Féve. *Anglis* the Bean.
Italis Fava.

VICIA caule erecto, petiolis cirrho destitutis; antiquissimis jam nota temporibus, & edulis, & salubris, etiam in panem coacta fuit: docent Lomentum, Fabacia, *PLINII*. Cruda saporem leguminosum habet, qui coctione mitescit. Forma nota est. Flores fabarum subtilissimum halitum habent, etiam caput tentantem, unde adagiunt. Ex his aqua florum fabarum in officinis. Stipites cum foliis combusti in cineres, dant salem slipitum fabarum, acrem, alcalinum.

USUS MEDICUS. Fabas pectori amicas ad tussim laudat *DIOSCORIDES*. Farina inter farinas resolventes recipitur, quæ & sicca, vel in cataplasma cocta adhibetur. Aqua florum fabarum cosmeticum in scopum domicellis in usu est; aqua ex tota planta, multis aliis ex siliquis, contra calculum arcana: an satis certa fide? narrant tamen *BARTHOLINUS*, *GESNERUS*. Sal, communes salis alcalini dotes, & utiles, sulphure haud enervatus, possidet. Salis vero enixi naturam in officinis potissimum habet.

LENS. *Offic. Botanicorum* *Cicer.* *Class. Natur.*
Papilion: *Germ.* Linse. *Gallis* Lentille. *Anglis*
Lentils. *Italis* Lente.

CICER foliolis integris, stipulis indivisis; semen dat, quod ex duobus segmentis sphaericis compositum, durum, politum, obscure flavum, aut rubicundum,
 aut

aut nigricans. Minutulum legumen solis pauperibus in antiquitate relictum fuit, licet semper summis placuerit Philosophis. Elephantium, canerum, a diuturniori ejus usu inducta, relinquere GALENUS, DIOSCORIDES, epilepsiam alii.

USUS MEDICUS decocti primi lentium, ab Arabum traditione ad nos, in plurimis morbis vulgo multus, præcipuus in expellendis variolis. Sunt qui rideant, sunt qui probent. Farina, ut farina fabarum, resolvens. Infusionem lentis palustris pro infallibili contra icterum secreto habet RAJUS.

LUPINUS *Offic. Botan. Classis Natur. Papilion.*
Germ. Feigbohnen. Gallis Lupin. Anglis the
Lupin. Italis Lupino.

LUPINI *calycibus alternis, appendiculis lateralibus nullis: semina, officinalia, majuscula, orbiculata, non nihil angulosa, compressa, una parte cava, foris albidâ, intus sublutea, & perquam amara, coctione mitescencia aliquantulum, olim edulia fuerè, hodie vero e re cibaria expulsa solis officinis relinquuntur.*

USUS MEDICUS internus multis suspectus ex AVERRHOIS opinione, & observatione SIM. PAULLI. Externus multus in tumoribus, contusionibus, farinæ cum aceto, oxymelle simplici, composito, in cataplasma coctæ. In gangrena itidem extollunt Medici, & Chirurgi in lixivio coctam, additis scordio, croco, aceto.

PHASEOLUS *Offic. & Botan. Class. Nat. Papilion:* *Germ. Welsche Bohnen. Gallis Haricot. Anglis French Bean. Italis Fagivolo.*

PHASEOLI *caule volubili, leguminibus pendulis, compressis, torosis, semen, formam fabarum, sili-*
 quas

quas nec adeo crassas, nec lanugine obductas, in aeu-
men desinentes, habet. Nutrimentum idem, ac fabæ,
concedit, & quidem mollius.

USUS MEDICUS nullus. In lithiasi tamen
LINNAEUS.

PISA. *Off. Botanic.* Classis Natur. Papilion: *Germ.*
Erbfen. *Gallis* Pois. *Anglis* Peas. *Italis* Pisello.

PISA *Stipulis crenatis*: Subrotunda hæc semina
in usum alimentarem adhibita, fabis præferuntur GA-
LENO, quod minus flatulenta sint.

USUS MEDICUS nullus.

VICIA. *Offic. Botan.* Classis Natur. Papilion:
Germ. Wicken. *Gallis* Vesse. *Anglis* Vetch or
Tare. *Italis* Vezza. s. *Veccia*.

VICIAE *siliquis sessilibus, foliis retusis, latescenti-*
bus, semina, difformiter globosa, nigra, ingrata, pe-
cudum non hominum jam GALENI tempore pabu-
lum, ni premeret annonæ caritas. Hodie in usus ali-
mentares nunquam adhibentur.

USUS MEDICUS vix ullus. In Anglia nutrices
incoquere puerorum potui, ad variolas, & morbillos ex-
pellendos ALLEYNE.

Plerimi his adhuc Fœnum græcum, Papaver,
Linum, Cannabim, Sesamum, & alia adnumerant,
sed quod in usus alimentares non amplius adhibentur,
& ex hac classe omnia non sunt, suis dicentur capitibus.

Lathyrus tamen *esulentus* aut *Botanicis sativus*, me-
lius *Cicerula* dictus *Tergestinis*, et *Forojulienibus* in
cibum cedit.

OLERA.

OLERA.

Ab alendo, quod oleribus alerentur homines, antequam fruges, & carnes essent. ISIDORUS, PLINIUS. Est in his incredibilis sæpe vis urinofalis Betæ, Brassicæ, Atriplicis testimonio, in aliis tamen acidi ut in sequente.

ACETOSA *Off. Botanicorum* Rumex L. *Clas.*
Pauci-flam. Germ. Sauerampf. *Gallis* Oseille.
Anglis Sorrel. *Ital.* Acetosa.

LAPATHUM *acetosum, sexu distinctum, foliorum sagittatorum hamis brevibus.* HALL. Acetosa latinis, Græcis oxalis, in utraque lingua ab aciditate dicta, plures habet species, quarum tamen tantum duæ in usum culinarem & medicatum veniunt, scilicet: longifolia & rotundifolia. Juscula cum acetosa fiunt gratissima, & facta ad manducandas carnes, pisces, ova, quæ inde gratiam acquirunt, nostris in mensis usitatissima sunt. Tota planta officinalis est; folia, radix maxime, & semen. Recentis folia grate acida, adultæ stupefacientia, senis effecta radix.

USUS MEDICUS in omnibus morbis, ubi humores soluti in putredinem vergunt, in febris acutis, biliosis, putridis, in scorbuto putrido, diarrhœa, dysenteria, biliosis, eximius: imo in scorbuto cum dissolutione humorum putrida, rancida, sero lactis cum aliis incoctæ plantæ fere specificus. Miscendo acetosam & cochleariam etiam simul crescentes, in jusculis avenaceis, sese curare a scorbuto Grœnlandos, author est BARTHOLINUS. Scorbuticos, dum inter alimen-

Crantz *M. M. T. I.* B ta

ta immifcerentur folia acetofæ, quam plurimos curatos, *in Noſocom. Pariſ.* GEOFFROY. Folia ſub cineribus in proprio humore cocta, macerata, ad maturandos abſceſſus laudantur. Radix acetofæ, ut etiam ſemen, non adeo acida, quam roborantia, in alias indicationes adhibentur. Exſiccatae radicis infuſum rubellum eſt, inſtar clareti, quod multis in ſcopum diaeteticum magni habetur.

PRÆPARATA. *Conſerva, Aqua, Syrupus.*
Aqua proſcribi poſſet.

APIUM paluſtre *Off. Botan.* Classis Natur. Umbelliferarum. *Germ.* Eppich. *Gallis* Ache. *Anglis* Smallage. *Italis* Appio.

APIUM foliis caulinis cuneiformibus, in menſis non adhibetur, utpote jam veterum teſtimoniis ſuſpectum, ſed cultura manſuetum apium fit; id dulce, ſeu *Celeri* Italorum vocant, unde plurima veterum loca etiam pugnancia pateant. Dicit GALENUS apium inter cætera familiariffimum eſſe, ori, ſtomachoque gratiffimum: apio gratiam vulgo eſſe, & in condimentis gratiam habere PLINIUS; ſed & idem apium defunctorum epulis ſeralibus dicatum ſteriles reddere mares, fœminasque, & comitalem morbum inducere, ex aliis ſcripfit; unde plantæ laus, & infamia. An recentis radicis, ob vaporoſum principium, cerebro, & nervis inimicum, uſus internus ſuſpectus? Officinæ habent radicem inter V aperientes; ſemina quæ parva, gibba, gryſea, inter IV. calida minora.

USUS MEDICUS totiſ plantæ diureticus, incidens, etiam infarctis pulmonibus cum melle proficiuus: Radicis idem. Succus plurimis experimentis in
deter-

detergendis ulceribus mirabilis, vulneribus utilis, unguentis ad Cancrum adhibitis, chirurgis multis additus. Semina radicibus magis aromatica eundem fere usum habent. Planta apoplecticis, epilepticis, vertiginosis noxia habetur LINNAEO.

BETA *Offic. Botanic.* Classis Natur. Incompletarum. *Germ.* Bete, Bisse. *Gallis* Poirée. *Anglis* Beets. *Italis* Beta v. Bieta.

Olus hoc in hortis cultum satis molle, ut alia mensis adhiberi possit, ut a veteribus etiam adhibitum fuit. Meminit GALENUS cujusdam edulii ex lente, & beta concinnati, quod non sanis modo, sed etiam ægrotantibus exhibebat HERACLIDES TARENTINUS. Hodie albæ folia, & costæ in mensas recipiuntur; rubræ cauliculi elixi condiuntur, nec ultimum locum inter bellaria habent. Cæterum plures betæ species sunt, est enim *alba*, *rubra vulgaris*, & *beta rapa* dicta.

USUS MEDICUS folius fucci betæ, semper aqua temperandi, errhinus.

BRASSICA. *Off. Botan.* Classis Naturalis Crucifor: *Germ.* Kohl. *Gallis* Chou. *Anglis* Cabbage and coleworts. *Italis* Cauli, & caolo.

BRASSICA *capitata rubra* C. B. femina officinis largitur. Inter hortensia olera principatum omnium consensu obtinens Brassica, plures, culinis usitatas & salubres species exhibet; capitatam, non capitatam, viridem, fuscam, crispam cæruleam, albam; est etiam, quæ ex florido caule cauliflora dicatur, sicut ex tumente caule, caulo-rapa.

Veteribus sacra, & adorari solita, a maximis laudata Philosophis est; CATONI pro universali medicina habita, etiam VARRONI contra pestem auxilio fuit. Nihilominus id tenendum, omnium brassicarum decoctum summopere fœtere, statim putrescere; educit etiam experimentum magnam copiam salis alcalini volatilis, & ex capite mortuo salem alcalinum fixum, ut inde, quibus conveniat, quibus exhiberi non debeat, haud obscurum sit. Officinæ asservant solam brassicam rubram, & femina.

Ex Brassica radice napi panem confici posse sapidum, nullam corpori molestiam inducentem, dum hæ radices cortice abjecto exsiccantur, exsiccatae in farinam moluntur & addito fermento in panem farina cogitur & excoquitur, in Vol. IV. *Collect. Francon.* 1759. docet GLASSER.

USUS MEDICUS in causa acida utilis. An inde intelligitur, cur laudetur in scorbuto? in podagra? ebrietate? cur conferat raucis, asthmaticis, hydropicis? cur sit vulneraria, etiam antiphthifica? Empiricum decocto brassicæ curasse ulcus sinuosum, quod ab aliis curari non posset MAUR. HOFFMANNUS. Nonne decocto admodum saponaceo, calefcente, fordidum depurabatur ulcus, & in conditionem vulneris redigebatur? Præterea brassicam in ulceribus, & lepra vino incoctam admodum utiliter adhiberi reliquit CAMERARIUS. Externe folia bubonibus & anthracibus cum oleo raparum feliciter imponi DIEMERBRÖECKIUS. Scopo maturante, emolliente, cocta in cataplasmatibus consistentiam, adhiberi possunt iisdem, vel aliis tumoribus. Foliis brassicæ infantum tinea laborantium capita teguntur; calefacta etiam folia locis cantharidibus vexatis applicantur. Hydro-
picam

picam potu muriaë brassicæ conditaë curatam etiam legimus.

CHÆROPHYLLUM. *Off. Botan.* Classis Naturalis Umbellifer. *Germ.* Kerbelkraut. *Gallicis* Cerfeuil. *Anglis* Chervil. *Italis* Cerefolio.

CHÆROPHILLUM *feminibus nitidis, ovato-subulatis.* Olus suaveolens, & sapidum, ori gratum, ventriculo conveniens, estur in acetariis crudum, in brodiis incoctum; exsiccatum vix multas vires retinet, sed in prunas ardentes injectum, ut nitrum fulgurat.

USUS MEDICUS ab omni antiquitate jam multus; nam licet nec hodie certum, an chærophyllum nostrum **DIOSCORIDIS** sit Gingidium, aut Scandix, quanquam illico **LINNAEUS** scandicem nominaverit, tamen sub ipso jam chærophylli nomine multæ laudes inveniuntur. Chærophyllon canceratis mederi, ex aqua mullâ pituitam resolvere, urinam, & menstrua pellere, tritum cum axungia veteri parotidas discutere, adhæc succum potum sanguinem ob casum, percussionem, vel contusionem, extravasatum, certo experimento discutere, dixere. Sunt qui ad tumores duros discutiendos, ad inveterata cutis mala, impetiginem, lentiginem, scabiem, laudent succum fero lactis dilutum, matutino tempore in lecto haustum.

Vis solvens in morbis hypochondriacis, & melancholicis utilis, constanti experimento deprehensa est. Succum cum nitro, & syrupo V. rad. aperientium in qualibet hydropisi maxime proficuum, quarta quaque hora assidue sumptum, expertus **GEOFFROY**; quin addit, hoc si medicamento non curetur hydrops, vix alio

fanari. Decoctum ad dolores puerperarum posthumos ex grumoso sanguine exortos ETMÜLLERUS, & expertus laudo, & omnes puerperas jusculis folis ex chærophyllo tractatas nulla alia medicina indigere affirmo. Laudatur adhuc ad hæmorrhoides, obstructions, renum vitia, vertiginem. Sed an non tentandum, an diurno usu medeatur cancrofis? nullum est in experimento periculum.

CICHORIUM *Off. Botanic.* Classis Naturalis Composit. Semiflosculosarum. *Germ.* Cichorienwegwart. *Gallis* Cichorée, *Anglis* Succory. *Italıs* Cicoria.

CICHORIUM *foliis pinnatis, pinnis triangulæribus, dentatis.* Duplex est, sativum, & sylvestre. Prius magis culinıs inserviens, sapidum *σείς*, postorius acre, saponaceum, amarum *πικείς* veteribus, magis officinis adhibetur.

USUS MEDICUS totius plantæ in hepatis, lienis, ac viscerum abdominalium obstructionibus eximius, sapientum ventribus amicus. Curavit icteros fatıs pertinaces, & difficiles solo harum plantarum decocto meracissimo, larga exhibito copia, *Illustris.* L. B. van SWIETEN. Diarrhœa bono est signo. Succo cichorei condensato vetulam ictericam, aliis nihil proficientibus, curatam vidit a MOENICHEN; jusculis cichoraceis, in prima mensa haustis, melancholia hypochondriaca profligata est, RHODIUS; solo foliorum usu, in acetariis comestorum, diurnas & pertinaces febres intermittentes domitas, GEOFFROY. Radicem in febre hectica laudat CRATO. Novissime specificum in hypochondriacis, cachecticis, hecticis & febre lenta laborantibus habet, qui omnes fru-

fructus in his damnat, RÖEDDER; an casto utrimque judicio? Cichorium podagræ opponit SPIGELIUS.

PRÆPARATA. *Aqua* stillatitia cichorei non magni usus. *Extractum* tota vi plantæ gaudens. *Syrupus* de cichoreo bonus. *Syrupus* de cichoreo cum *Rheo* compositus, non adeo concinnus, pacate tamen alvum infantibus subducens, ad II. III. IV. cochlearia exhibitus. *Radix condita* non satis necessaria.

ENDIVIA, seu SCARIOLA *Offic. Botanic.*
Cichorium. Classis Natur. Compositar. Semiflosculosar. *Germ.* Endiwien. *Gallis* Endive ou Scariole. *Anglis* Endive.

CICHORIUM *foliis integris, crenatis*, præcedentis species a nonnullis habetur, ab aliis, ut RAJO, distinguitur, & hujus adhuc tres differentiæ, latifoliæ, angustifoliæ, crispæ, recensentur. Culinis, & officinis adhibentur. Officinalia semina, similia feminibus cichorii, IV. feminibus frigidis minoribus adrumerantur.

USUS MEDICUS recentis plantæ ac cichorii idem.

PRÆPARATA. *Aqua* endiviæ inutilis, endiviæ *Syrupus* bonus.

LACTUCA *Offic. Botanic.* Classis Natur. Compositarum Semiflosculosarum. *Germ.* Salat, Latich. *Gallis* Laitue. *Anglis* Lettice. *Italis* Lactuca.

LACTUCA *sativa* est lactuca officinarum. Lactucarum plurimæ hodie species in mensis coluntur; est enim

enim lactuca non capitata, capitata, Romana, maxima, Austriaca, variegata T. &c. In acetariis crudum, in jusculis elixum, medicis usibus salutare deprehensum hodie olus, antiquitati modo celebratum, modo vituperatum fuit. Mortuorum cibo relictum, & inferis solis usitatum, AUGUSTUM tandem percuravit. Eunuchion primo Pythagoreis dictum, tum PLINIO, RAJO; an recte confirmatum? Habemus in officinis femina parva utrinque acuminata, oblonga, compressa, coloris cinerei. Habemus etiam aquam stillat. Lactuca agrestis non est adhuc officinalis.

USUS MEDICUS ob vim solventissimam, & leniter pacantem, eximius. GALENUM multum ab hac planta beneficii in juventute, & senectute percepisse habemus; dum enim assidue os ventriculi bile effervescente doleret, se lactuca levatum; tum in senectâ studiis exhaustum, & continuis laboribus maceratum, dormire non potentem, a lactucis iterum se refocillatum reliquit. Phreniticum liberaliore usu se curasse DURETUS affirmat. In ficcioribus alvi constipationibus, hypochondriacis, & melancholicis, magna copia ingestæ, ut blande alvus solvatur, magni sunt usus. Hypochondriacum malum usu lactucarum solutum in *Ephem. N. C.* habetur; & his in casibus succus expressus, vel ipsa planta ad libras in sero lactis cocta, expressa, cum motu corporis, frictionibus abdominis, hodie frequenter sumitur. Semen inter quatuor femina frigidiora numeratur. Aqua inutilis est.

MALVA *Offic. Botanicor.* Classis Natur. Columniferarum. *Germ.* Pappeln. *Gallis* Mauve. *Anglis* Mallow. *Italıs* Malva.

MALVA caule erecto, foliis fere palmatis, obsolete serratis. In re alimentaria non exiguum olim usum hoc

hoc olus, quod jam evilit, habuit, ut id omnia testantur veterum monumenta, tum etiam celebratissimum apud *ATHENÆUM* medicamentum, sitim famemque sedans ex malva, & asphodelo compositum. Adjecta malvæ, doloris mitigativæ, omnimorbix, omnibonæ, epitheta usum medicum satis confirmant.

Plurimæ hujus species sunt, quæ fere promiscue in officinis usurpentur. Habemus radicem, folia, flores, femina. Flores tamen ex eadem planta vulgari non sunt, sed ex Malva arborea, seu rosea folio subrotundo *C. B.* exactius *Alcea foliis sinuato angulatis L.* Inter *IV.* herbas emollientes planta recensetur.

USUS MEDICUS ratione virtutis emollientis, inviscantis, & lubricantis, certus. Unde duram alvum, vel tardam movet, acrem excoriatam sopit, urinæ ardorem & acrimoniam mitigat, etiam inflammationes & spasmodicas constrictiones tollit, doloris mitigativa, per os assumpta, per anum injecta, externe etiam applicata. In constipatione, dysenteria, affectionibus urinariis, stranguria, dysuria, tum & in calculosis, ubi motus calculus est, utilis; tum in pectoris morbis, tussi sicca, acri, convulsiva, in pulmonis, renum exulcerationibus, phthisi, in intestinorum aut aliarum partium inflammationibus, prodest. Ipse **FORRESTUS** a gravissima dysuria decocto malvæ convalevit. Dosis Manip. unus. Mulier pro iliaca desperata habita, aliis nihil juvantibus, juscule malvæ quotidie assumpto restituta est, apud *eundem*. Foliorum malvæ fervidum infusum, momento spiritus vini temperatum egregium ad erysipelas remedium est. Potest etiam instar potus Thee sumi. Dosis ad libr. aq. manip. semis.

PRÆPARATA. *Conserua* ex floribus malvæ simplicis in iisdem, maxime in tussî, phthisi, renium calculosis vitiiis, laudata. *Conserua* malvæ arboreæ vim adstrictoriam habet.

PETROSELINUM vide de Diureticis.

PORTULACA *Offic. Botan.* omnium. *Classis* Pauci-stam. *Germ.* Bortzelkraut. *Gallis* Pourpier. *Anglis* Purslain. *Italis* Porcellana.

PORTULACA *foliis cuneiformibus, sessilibus;* in mensis plurimis in regionibus cognita, nobis in officinis fere tantum habetur; veteribus nota, forte tamen cum alia confusa DIOSCORIDI, & PLINIO. Frigidi, & aquosi temperamenti esse, & paucæ participem austeritatis GALENUS rectius pronuntiavit. Succulenta, & mucilaginosâ tota, succum facile largitur, spissum, acidum spirantem, salinum. Ex decocto sal nitro similis eductus fuit sæpius. Semen parvum, ex rubro nigrum, inodorum, durum, sub dentibus crepitans, saporem habet leniter ficcantem.

USUS MEDICUS in febribus æstivis, biliosis, inflammatoriis, cum sero lactis decoctæ portulacæ, optimus; ad erosiones partium cum febre, ubi acrimonia demulcenda, humorum temperandus motus, conveniens; etiam in dysenteriis biliosis laudatus; mucoso enim suo lentore acria inviscat, acido suo putredini resistit. Succum in calculosa dispositione utilem, syrupum stranguriæ proficuum, multi habent. Seminis non adeo certa fama fuit, nuper tamen tum semen tum planta contra tineam specifica inventa sunt.

SPI-

SPINACHIA, SPINACIA. *Offic. Botan.*
 Classis Natur. Incomplet. *Germ.* Spinat. *Gal-*
lis Epinars. *Anglis* Spinage. *Italıs* Spinazo.

SPINACIA *semine spinoso.* Molle sed insipi-
 dum olus, aromatibus temperatum, plurimis in regio-
 nibus multum in usu est, facilis digestionis, pauci
 nutrimenti, alvum emollit.

USUS MEDICUS nullus.

His adhuc alia olera addi possunt, ut blitum,
 borrago, buglossa, summitates lupuli, pimpinella
 sanguisorba, mercurialis &c. quæ, quoniam non
 adeo hodie in usu sunt, in sua singula capita di-
 gessa sunt.

RADL

RADICES.

DAUCUS *Offic. Botanic.* Caucalis Classis Natur. Umbelliferarum. *Germ.* Mohr Ruben. *Gallis* Carotte. *Anglis* Carrot.

CAUCALIS *involutris pinnatifidis* duæ species sunt, sylvestris, & hortensis, prior medicinæ, posterior alimentis magis inservit. *Officinalia* femina ex viridi fusca, villis eminentibus, & quasi pilis circumdata, pediculorum forma, aromatica, stimulantia, subamara, fere acria, in scopum carminativum, diureticum, laudata, recensentur inter femina IV calida minora. Radix alimentis adhibita anti-acida, pinguefacit, ARBUTNOT *Practical Rules of Diet.*

VSVS MEDICVS. Radicis recentis succus melle remixtus ad aphthas extollitur; succus excoctus in tussi infantum & phthisi valet, SCHOBERSVS. Seminibus vis lithontripica a plurimis adscribitur, per casus etiam HELMONTIO, & *Ephemeridibus* N. C. confirmata. Exhibentur in pulvere ad dr. semis, I. bis, vel ter de die sumendam, infunduntur ad unc. I. II. Radicis promiscua & non limitanda dosis est, cum inter umbelliferas maxime imbecillis fit.

NAPUS, NAPUM *Offic. Botanicor.* Brassica. Classis Natur. Crucifor. *Germ.* Steck-Ruben. *Gallis* Navet. *Anglis* Navew. *Italis* Napo.

BRASSICA *radice caulescente, fusiformi.* Præcedenti dulcior, & gratior cibus, antiquitati etiam multum memoratus fuit.

USUS

USUS MEDICUS potissimum feminis est, quod in officinis asservatur. Estne vis in femine napi antidota? Napos minores, nigricantes, raspatos, cataplasmatibus forma applicatos, arthritidem fugasse, CHEVALIER *Recueil periodique d'observations de Medicines, de Chirurgie, & de Pharmacie* T. I.

PASTINACA *Offic. Botan.* Selinum *Classis* Natur. Umbelliferarum. *Germ* Pastinack. *Gallis* Panais. *Anglis* Parsnep.

SELINUM *foliis pinnatis, lanceolatis, basi semitribilobis*, in sylvestrem, & sativam a DIOSCORIDE distinguitur. Sylvestris in medicina sativa longe efficacior habetur. Radicis cortex ex fusco flavescens, carne alba, odoris aromatici, saporis similis, non ingrati. Semina etiam officinalia, magna, plana, margine foliaceo cincta, odorata.

USUS MEDICUS aliquando in jusculis medicatis scopo resolvendi, abstergendi, & diuretico, quas vires habere videtur; utiliter exhibetur infusa, vel vasis clausis leniter cocta radix. Semina in eisdem usus, ac semina dauci laudantur, cum succo glycyrrhizæ in pilulas redacta ad calculum, & vesicæ ulcera valent. Suntne annosæ radices venenatæ? virulenta ab his symptomata in *Actis Physico-Med. N. C.* vol. VI. DAN. HOFFMANN. Sed erantne vere radices pastinacæ?

RAPA *Offic. Botan.* Brassica L. *Classis* Natur. Crucifor. *Germ.* Ruben. *Gallis* Rave. *Anglis* Tournep. *Italis* Rapo.

BRASSICA *radice orbiculari, carnosa*; ab omni tempore magnum in re alimentaria, & medicina usum

ha-

habuit, vario sub nomine designata. Rapum, & napum, ut ut DIOSCORIDES distinxit, conjunxit iterum GALENUS. Non parva raporum gloria est, quod unum in templo Apollinis Delphis dicatum e plumbo, beta una ex argento, & raphanus ex auro, ordine quasi dignitatis in cibis. Ut olim, ita & hodie multum mensis adhibentur rapæ; sed flatulentæ sunt experimento BOYLEI; hinc alunt quidem, sed inflationem pariunt, DIOSCORIDES. Cymæ pro mensis abjiciuntur, licet olim adhiberentur; nobis solæ advocantur radices.

USUS MEDICUS. Decoctum raparum non decorticatarum, etiam succus expressus addito melle despumatus, incomparabile dat remedium contra omnia oris ulcera, maxime vero aphthas; tum & contra pulmonis infarctus deterfiva, & antiscorbutica vi agens multum præstat. Difficilem respirationem decocto raparum sapius curavit LANZONI *Acta Phys. Med. N. C. Vol. I.* Tusses pertinacissimas CRATO; exsiccatarum raparum brodio infantum tabem IDEM asserente HOFFMANNO. Externe in lacte coctas, & in emplasticam formam redactas, locis podagricis calide applicatas, doloris sedativas habent CRATO, FORESTUS, & alii. Decoctum in tenesimo, & diarrhæa infantum contumaci cum butyro, oleo amygdalarum dulcium, in clysmate injectum, præsentissimam opem sæpe tulisse Fr. HOFFMANNUS *de præstantia remedium domesticorum.* Aphrodisiacæ rapæ non sunt, licet ex DIOSCORIDE, GALENO, excusantur multi. Oleum etiam, in quo tantillum sacchari solutum est, cum syrupo convenienti ad aphthas valet.

RAPHA-

RAPHANUS *Off. Botan.* Classis Naturalis
Crucifor: *Germ.* Rettich. *Gallis* Raifort. *Anglis* Radisch. *Italis* Rafano.

RAPHANUS *siliquis teretibus torosis biarticulatis.* Maximus antiquitati raphano honos fuit, MOSCHIONE, PLINIO authoribus; nam & phthisim cordis, morbum olim Ægypto familiarem, ignotum nobis, curavit, & in templo sacratus fuit.

Fabula narratur, sacros ab Apolline Delphos

Omnibus hunc aliis præposuisse cibis.

Ex auro, ut raphanum sacrent, pondere betam Argenti, plumbum rapa fuisse ferunt.

Sed & brassicam ARISTOTELES vocavit raphanum. Comeditur cruda aliquando radix & cocta: acrimonia in cortice maxima est, similis ac in aliis antiscorbuticis plantis; & licet hæc coctione multum perdatur, illud tamen sacchareum, & dulce quod rapis inest, & peculiari arte saccharum sal nativus raparum esse demonstratur, constanter deest raphano.

USUS MEDICUS, antiscorbuticus, incidens, aperiens, diureticus. In causa tenaci, frigida, mucosa, cerevisiis, vinis medicatis, injicitur in taleolas dissecta radix tota, vel folius radice cortex; sed etiam pressus succus in scorbuto lento, acido, tussi, asthma, raucedine, ischuria datur; ita raucedo pertinax raphani syrupo curata: asthma siccam, convulsivum, raphani esu sublato, in *Ephem*: N. C. & de aliis morbis alia apud varios exempla sunt. Extemporaneo experimento ex radice in tenues lamellas secta, intersperso inter singulas lamellas saccharo, syrupi species habetur, ad eadem mala utilis; utilis itidem cum sale muria. Lamellæ ipsæ recenter sale asperæ, applicatæ corpori, ru
befa

beficientes sunt, ischiadicis proficiuæ, TABERNAEMONTANUS. Folia contusa, cataplasmatibus forma applicata, dolores, & tumores frigidos artuum tollunt.

RAPHANUS RUSTICANUS *Off.* Cochlearia *Botan.* Classis Naturalis Crucifor: *Germ.* Meerrettich, Krain. *Gallis* Raifort sauvage. *Anglis* Horfe Radisch.

COCHLEARIA *foliis rad. lanceolatis crenatis caulibus incis;* pro ciborum condimento, contusa, rasa, momento vini aceti adjecto, edendis carnibus, piscibus, hinc inde adjungitur; præcedenti longe mordacior, radix officinis armoracea audit.

USUS MEDICUS præcedenti in iisdem morbis efficacior. Cerevisias, vina medicata antiscorbutica, fere semper ingreditur: in hydrope multum laudatur; & ipsa arthritis hoc quoque curata est, in *Ephemer.* N. C.

RAPUNCULUS *Off. Botan.* Classis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Rapunzel. *Gallis* Réponse. *Anglis* Rampions. *Italis* Raponzolo.

RAPUNCULUS *foliis imis cordatis, superioribus angustis, spica cylindrica, longissima;* in acetariis recentes radices adhibentur, cæterum non adeo magni usus. Aliæ species plurimæ etiam edules sunt.

USUS MEDICUS, quod nec in officinis recipiatur, vix ullus.

SCORZONERA *Off. Botanic.* Classis Naturalis Compos. Semifloculosarum. *Germ.* Schlangen-Kraut, Haberwurtz. *Gallis* Scorzonaire, Cercifi. *Anglis* Scorzonera Viper's grass.

SCORZONERÆ *caule ramoso, foliis amplexicaulis, integris, serratis;* in alimentis multum adhibi-

ta

ta radix, magni semper in medicina facta est. Oblonga est, carnosa, variae crassitiei, foris nigra, intus albissima, fracta lac fundens, cremoris lactis consistentia, saporis subdulcis, cum leni adstrictione & aromate. Nutrimentum demulcens optimum concedit in-cocta jusculis, condita in acetariis; non exacte sub fabulo asservata adulta, effœta esse solet.

USUS MEDICUS demulcens in morbis ex acrimonia humorum oriundis, etiam podagricis, ARBUTNOT. l. c. Decocta ex hac radice frequentissima unc. semis cum aliis, unc. unius, vel & unc. duarum dosi, dum sola datur. Laudatur iterum scopo solvente morbis hypochondriacis utilis, sed tunc ad lib. præscribi debet cocta, & expressa. Succus expressus decoctioni præferendus est ita, Cl. ARBUTNOT. *Practical Rules of Diet.*

PRÆPARATA. *Aqua stillatitia, Radix condita, ad quid?*

SISER. SISARUM *Off. Sium VANROY.*
Class. Natur. Umbellif. *Germ. Zucker-Rüblein,*
Gallis Chervi. Anglis Skirrets. Italis Sisaro.

SII *foliis pinnatis, floralibus ternatis;* radices, exiguae, longae, napiformes, TIBERIO multum adamatæ, mensis adhuc hodie plurimis in locis magis, quam quidem officinis, celebrantur; assumuntur coctæ, in pulvem redactæ, assatæ, etiam in acetariis conditæ. Saccharum inde tentatum MARGGRAFIO *Acad. de Berlin.*

USUS MEDICUS vix multus, aperiens, vulnerarius tamen.

TRAGOPOGON *Off. Botan. Classis Naturalis*
Compositar. Semiflosculos. Germ. Braunbocks-
bart. Salsifis. Gallis Serfisi. Anglis Goats-Beard.

TRAGOPOGON *foliis integris, strictis, calycibus*
florem superantibus. Scorzonerae toto habitu si-
Crantz. M. M. T. I. C milis

milis radix, in usum alimentarem, & medicum, eodem modo ut illa adhiberi potest, & adhibetur.

USUS MEDICUS idem.

His jam etiam radices bulbosæ addi possent, ut porrum, cepa, allium, tubera &c. Sed, & hæc in alia capita digesta sunt. Dicitur tamen adhuc de cicutaria debet.

CICUTARIA PANNONICA. CLUS.
CHÆROPHYLLUM *Botan. Classis Natur. Umbellif. Viennensibus* Peperlein.

CHÆROPHYLLUM *caule lavi, geniculis tumidis, radice turbinata, carnosa: jam olim industrius CLUSIUS in hortis, & herbidis Viennensis agri locis prodire, & novo vere succulentas radices cum novellis foliis in foro venales reperiri, coqui etiam cum oleo, aceto & sale, tum primis mensis inferri, prodidit; quam vero salubri cibo! ipse se nescire fatetur. Quin frequentem eius usum non sine noxa esse, & capitis gravedinem, doloremque sibi attulisse affirmat; suspectæ radices, hodie, tempore quadragesimæ cum oleo coctæ adduntur iusculis; coctæ vel crudæ acetariis.*

USUS MEDICUS, quantum scio nullus, nisi quod etiam certus noverim, hoc anno 1763. plurimam plantæ tenerioris vim officinis nonnullis divenditam, in extractum coactam fuisse, & pro Cicutæ extracto tam exteris quam nostratibus dispensatam. An jam mirabile dissonas adeo de extracti Cicutæ effectibus observationes esse? quod si etiam verum sit ex pura hac planta extracta confecta non esse alias murinum fœtorem non adeo habitura, inconcussum semper est, adulteratum illud Cicutæ fuisse, nec eam, quam adhibere intentio fuerat, medicinam morbo applicatam fuisse, sicque sæpe medicamenti alicuius laudes Pharmacopœorum ignorantia fugillari.

FRUCTUS.

FRUCTUS.

AMYGDALÆ *Off. Botanic.* Classis Natur. Calyciflorarum *Germ.* Mandeln. *Gallis* Amandes. *Anglis* Almond. *Italis* Mandole.

AMYGDALUS *foliis serratis, infimis glandulosis;* suas officinis divitias largitur. Duplex amygdalus; dulcis, & amara, iam DIOSCORIDI nota fuit, dulcem enim esui, amaram medicinæ magis aptam esse monuit, ut etiam hodie ex dulcibus non solum pulticulæ, plantæ, panes, quos marcios vel marcipanes vocant, conficiantur, sed etiam ad temperandam aliarum rerum acrimoniam, infinita in mensis varietate intermiscantur, saccharo incrustentur. Plurimum alimenti habent. Id quod in amaris amarum, alembicum transcendit volatile, homini innocuum, gallinis, & omnibus fere avibus noxium, vulpibus etiam venenum esse DIOSCORIDES reliquit. Oleum ex amaris pressum non amarum, sed dulce est. Dulcium oleum pressum longe citius aliis oleis pressis rancescit. Rancidum venenum est. Furfures ad detergendas manus commode adhibentur.

USUS MEDICUS in scopum nutrientem obtundentem acrimoniam, relaxantem. Emulsio ex amygdalis dulcibus recentibus, decorticatis, varia spissitudine, ab unc. femis ad unc. unam præscriptis, facta laudatur, acuitur aliquot amygdalis amaris ob saporis gratiam. Oleum recentè pressum, inodorum, & insipidum fere, emollientissimum est, & in illis morbis, ubi acrimonia humorum demulcenda est, crispatæ, & induratæ partes solidæ relaxandæ, acrimonia obtundenda, ut urinæ ardore,

dore, ejus suppressione, dolore nephritico, colico, suppressa puerperis alvo, pectoris asperitatibus, per se, vel aliis junctum, varia in variis casibus dosi, ab unc. I. II. ab lib. semis lib. I. feliciter exhibetur, per os potum, per anum injectum; puerperis per se ad unc. I. sæpius datur, vel etiam jusculis calidis commiscetur; clysmate etiam injicitur.

ARMENIACA MALA *Off. Botanic.* PRUNUS. *Classis Natur.* Calyciflorarum. *Germ.* Apricosen. *Gallis* Abricots. *Anglis* Apricocks.

PRUNUS floribus sessilibus, foliis subcordatis. Fructus fere globosus, etiam fulcatus, intus forisque aureus, carnem magis farinosam, minus succulentam perficis, officulum compressum, læve, nucleum non injucundum subanarum habet. Crudus, coctus, estur fructus, etiam conditus, exsiccat.

USUS MEDICUS vix multus; est tamen analepticus.

AVELLANÆ NUCES. *Botanic.* CORYLÆ. *Classis Natur.* Incompletar: *Germ.* Haselnus. *Gallis* Noifette. *Anglis* Haselnut. *Italis* Nucle.

CORYLÆ stipulis ovatis, obtusis; in usum alimentarem magis, in medicum minus impenduntur, minus oleosa, magis compacta, dura sunt.

USUS MEDICUS nullus.

AURANTIA MALA *Offic.* CITRUS *Botanic.* *Classis Natur.* Calyciflorarum. *Germ.* Pomerantzen. *Gallis* Orange. *Anglis* Oranges.

CITRUS petiolis alatis. In octona loculamenta divisibilis fructus globosus duplex est. Dulcis corticem carno-

carnosum, unam, duas lineas crassum, coloris extus crocei aurei, intus albidus, cum medulla subflava dulci vinosa habet. Amarus subtristis colore flavet, glandulosus magis, odoratior medulla acriori. Prior nostris usibus acetariis, medicis posterior potissimum dicatur, licet promiscue uterque usurpetur.

Ex Citro aurantio in officinis varia habentur; uno. *Flores* admodum odorati. 2do *Folia* aromatica amara etiam oleo gravida nuper nostris officinis inducta. 3tio *Corticis* oleo plurimo essentiali facti. 4to *Caro* succo solvente detergente plena.

USUS MEDICUS hujus pomi in plurima utilis; corticis merito seu ficcati, seu conditi, in aliam cardiacorum classem relata vis, stimulans, incidens, stomachica, & carminativa in causa frigida. Siccatus in pulvere sumi potest *cortex*. a scrup. semis, uno, ad drach. semis; conditus per taleolas, vel electuarii forma ad unc. unam non limitanda dosi, in morbis ventriculi a laxitate, muco, flatibus; recens cum saccharo contundi, & sic in electuario sumi, aut superfusa spir. vini forma infusi spirituosi, in easdem indicationes dari potest.

Caro aurantium dulcium comeditur sola, vel saccharo condita, grato æstivis caloribus refrigerio. *Succus* solvens hypochondriacis, & febrientibus utilis, his non præscripta dosi, datur illis in sero lactis, decocto hordei ad unc. II. IV. Acidorum succus ad unc. I. II. III. expressus aquæ lib I. immixtus, saccharo temperatus, potum dat gratissimum ad sitim extinguendam, sanguinis æstum temperandum, maxime in biliosis, & febre putrida laborantibus; hinc etiam ablato

cortice ptisanis secta incoquuntur poma aurantia. Est præterea in scorbuto putrido multis probata, nec ingrata medicina. Adhæc pulvis *foliorum* aurantiorum drachmæ semis bis de die dosi nuper in convulsionibus, epilepsia tentatus a Cl. STOERCK non spernendos in multis effectus edidit, etiam *Illustr.* L. B. VANSWIETEN confirmavit.

PRÆPARATA etiam varia sunt. *Flores conditi* ad tertiam cardiacorum classem vere spectant, ut etiam quæ ex his destillatur *Aqua Naphæ* officinis dicta. De corticibus jam dictum est. Est *oleum* expressum, & destillatum, prius posteriori gratius, valentius; utrumque ad gutt. II. III. V. elæosacchari forma exhibetur; est medicamentum stimulantissimum. Cæterum, & fricando saccharum ad cortices recentes aurantiorum, elæosaccharum egregiæ virtutis, in iisdem casibus utile conficitur. *Syrupus* corticum aurantiorum laudandus. *Essentia* proticua ad gutt. XX. XXX. sola vel aliis juncta. Notari meretur, essentiam aurantiorum ex vini spiritu, summo sub frigore efficaciorum, quam alio tempore, obtineri, de BERGEN *Nov. Act. Acad. N. C. Vol. I.*

CERASA *Offic. Botan.* Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Kirschen. *Gallis* Cerifes. *Anglis* Cherries. *Ital.* Ceregie.

CERASUS *foliis ovato-lanceolatis.* Cerasorum varix sunt differentix, quæ, crudæ, coctæ, diverso modo præparatæ, in usus alimentares adhibeantur. Laudatissima sunt acidissima, nigra, & quasi sanguineo succo turgidula. Condiuntur pro bellariis; contunduntur pro vino cerasa.

USUS

USUS MEDICUS in morbis chronicis, ubi obstructions resolvendæ, impacta referenda, specificus: melancholicis, atrabiliaris, maniacis, tanta copia, ut diarrhœam inducant non cito supprimendam, sumpta plurimum profunt, atque hæc curatio raro *Illustr.* L. B. VAN-SWIETEN fefellit. In ea vero scire juvat maxima dosi exhibenda esse, minus in libris, quam unciis peccari; matutino tempore sumenda, jejuno stomacho, nec fermentescibiles liquores superbibendos; dari etiam cocta posse. Cum jure, ptisanis, pro potu ordinario in febribus utiliter incoquantur; solvunt enim, reficiunt etiam, & ptisanam sapidiorem reddunt. Sed estne nigris vis nervina, antispasmodica, subanodyna, uti LINNÆUS contendit? Nucleus an utilis? Gummi Ceraforum emolliens est, mucilaginosum, inviscans, in aliam indicationem utile.

PRÆPARATA. Cerafa acida, *condita*, acute febrientibus & grata, & analeptica, & utilia, ut & *syrupus* ceraforum acidorum, habentur. *Aqua stillantia* ceraforum nigrorum satis grata, reficiens. *Spiritus* ceraforum nigrorum ab Helvetis ad nos adfertur: multum deprædicatus, cardiacus, carminativus, is loquelam amissam restituit apud HARTMANN.

CITREA MALA *Offic. Botan.* Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Citronen. *Gallis* Citron. *Anglis* Citrons. *Ital.* Citroni.

CITRUS *petiolis linearibus.* Fructus oblongus plerumque, raro globosus, maturus aurei citrini coloris, odoris fragrantis, saporis acris, amari, pulpani habet in varia loculamenta divisam, fibrosam, acidam. Mensis pro condimento inserviunt, flavedo, &

40 *CARDIAC. NUTRIENT.*

ipsa pulpa, cujus succo carnes, pisces, & alia irrorantur. Succus aquæ fortis vegetabilis species margaritas, corallia, testacea solvit. CHAMBON; oleo inviscatus in calculo utilis. IDEM. vide *Limonia*.

USUS MEDICUS diversarum partium diversus; & in diversas cardiacorum classes redigendus. *Malum* ipsum certius cardiacum excitans, quam omnes lapides pretiosi officinarum. *Pulpa*, ut & ejus succus, in scorbuto putrido, morbis biliosis, plurimum valent. *Cortex* exterior, *flavedo* officinis dicitur, ea oleo stimulante gravida, vino infusa, recens, mirum reficit & excitat, etiam in suscepto miasmate laudata, stomachica est, carminativa.

PRÆPARATA. *Cortex* citri conditus. *Syrupus* de corticibus citri egregiæ virtutis. *Caro* condita non satis noti usus. *Conserva* pulpæ, liti, & putredini adversa; ut & *Syrupus* de acetositate citri. *Aqua stillatitia* citri, aqua stillatitia totius citri utraque laudanda. *Spiritus* corticum in lethargo deprædicatur. *Oleum* citri ad speculum pressum optimum, sed raro in officinis est, oleum citri *destillatum* semper, etiam bonum.

CITRULLI *Offic. Botanicor.* CUCURBITA. *Classis Natur. Incompletar. Germ. Citrullen. Gallis Citrouille. Anglis Citrul.*

CUCURBITA *foliis multipartitis.* Cucurbitarum hæc species in usum alimentarem, & medicum eodem modo vocatur. *Pulpa* cruda raro, sæpius cocta fumitur, non multi nutrimenti.

USUS MEDICUS ac cucurbitæ idem, magis tamen ad febrium æstum, & bilis temperandum furor
rem

rem laudatur. Aquam stillatitiam, qua tuto caremus, arcanam in causa nonnulli habent. Semina etiam inter IV frigida majora recensentur.

CUCUMERES *Offic. Botan.* Classis Natur. Incompletar. *Germ.* Unimurcken. *Gallis* Concombres. *Anglis* Cucumber.

CUCUMIS *foliorum angulis subrotundis.* Noster fructus, qui veterum melo fuisse videtur, fatuus est, aquosus, submucilaginosus, exigui nutrimenti; exiguus, adhuc parum ventricosus, viridis, aceto, & muria conditus acetariis, major jam flavus lactucis dicitur, etiam coquitur, atque in hac re culinarium ingenium variat.

USUM MEDICUM jusculis incocti Cucumeris sanguinem spuentibus ex acrimonia aut dissolutione humorum utilem, indicat succus submucilaginosus, insipidus, refrigerans. In febre hectica ab ulcere pulmonis probavit felici experimento MUZELL in Nosocomio Charitatis Berolini. Pulpam jusculis incoctam febrientibus salutarem proprio experimento docuit RAJUS, jam ante pronunciarat HIPPOCRATES, qui etiam ad ani inflammationes jubet partem cucumeris maturi tritam applicari. Semina inter IV frigida majora recensita, varia dosi ad drach. II. unciam dimidiam, integram, in emulsionibus præscribuntur.

CUCURBITÆ *Offic. Botanicor.* Classis Natur. Incompletar. *Germ.* Kürbis. *Gallis* Curges. *Anglis* the Gourd. *Italis* Lucca.

CUCURBITA *folio subangulato, tomentoso, flore albo.* Sunt etiam hujus fructus multæ differentiæ,

quæ edules, fatuæ, admodum aquosæ, crudæ haud esitantur; sed variis modis, Italis notis, elixantur, assantur, frixantur, exigui cæterum nutrimenti.

VIS MEDICA demulcens, refrigerans; feminum inter IV frigida majora relatorum usus, & dosis, ut congenerum eadem.

CYDONIA MALA *Offic. Botan.* *SORBUS*

Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Quitten-
Äpfel. Gallis Coin. *Anglis* Quince.

SORBUS foliis rotundis integerrimis, fructu lanato quinqueloculari. Hesperidum hoc malum aureum, carnosum, umbilicatum, quinque loculis membranosis divisum, femina plurima oblonga, rubicunda recondit. Caro in initio alba, maturitate, & ætate magis fulva, odoratissima, cruda, austera, plerumque coquitur ad usus alimentares, tum demum gratior, ventriculo convenientior. Semina mucilaginis emollientissimæ gelatinis tum in culinis, tum in officinis, ut & mucilaginitibus inserviunt.

USUS MEDICUS. Tyrocnesti rasorum immaturorum, & pressorum *succus* recens, austerus, acerbus, ventriculum subvertit; adultior hanc vim amittit, & summe roborantem acquirit, ut succus cydoniorum officinarum: idem succus saccharo inspissatus, in syrupum convertitur cydoniorum officinis dictum, in diarrhœis dysenteriis, utilem. *Caro* cydoniorum cocta, contusa, & in pulpam per cribrum trajecta, saccharo, aliis etiam aromatibus condita, dat *mivam* cydoniorum *Offic.* egregii in laxitate faucium, ventriculi, & intestinorum, tum angina pituitosa, vomitu, diarrhœa, dysenteria, usus. Habetur etiam *oleum* pro usu externo, aliis acuandum in scopum roborantem.

Semina

Semina cydoniorum vero admodum mucilaginosafunt, interno non nisi in his casibus usu, ubi interior oris, faucium, ventriculi, intestinorum membrana erosa; & omnis mucus obliniens deterfus, dolorificum admodum sensum creat, singultum intolerabilem, dolorem &c. facit, utilia, tum forma emulsio- nis cum aliis, ad lib. aq. drach. I. exhiberi possunt, clysmatis in unc. aq. VI ad drach. I. Iß addito syru- po diacodio, vel alio. Externe vero in exulcerationi- bus saturatio mucilago valet, ut etiam in fissuris la- biorum, papillarum.

CYNARA *Offic. Botan.* Classis Naturalis Com-
positarum Capitatarum. *Germ.* Artischock.
Gallis Artichaux. *Anglis* Artichoack. *Italis*
Archioceo.

CYNARA *foliis pinnatis, foliolis oblongis, indi-
visis, caule spinoso.* In mensis magis, quam in offi-
cinis usitatus fructus, tener cum sale, & pipere cru-
dus, adultus coctus, estur; comeduntur vero ex hoc
capite partes binæ, squammarum carnosum unguis, &
ipse discus. Multi, sed stimulantis alimenti AR-
BUTNOT L. C.

USUS MEDICUS, licet urinam gravi inficiat
odore, vix multus, nuper tamen remedium hydropi
conveniens folia caulinea Cynaræ laudavit JOURN.
Etrang. Janv. 1761. Medicinæ vero hic modus est:
succum ex foliis pressum & colatum, vini Maderani ana par-
tes æquales commisceantur & ante assumptionem
concutiantur. Dosis mane & vesperi coch, III, IV. V.

DACTY-

DACTYLI *Offic. Botanicorum* PHOENICIS
FRUCTUS. *Classis Naturalis Palmarum.*
Germ. Datteln. *Gallis* Datte. *Anglis* Date. *Ita-*
lis Dattoli.

PHOENICIS *frondibus pinnatis, foliis compli-*
catis; fructus oblongo rotundus, dactyli forma, unde
& nomen habet, sed crassior, sole ficcatus, ad nos ad-
fertur. Pellicula exterior tenuis, fulva, pulpam mel-
leam gratam, ossiculo oblongo sulco notato, includit.
Mensis, & officinis noti dactyli sunt.

USUS MEDICUS in asperitate faucium, in
tussi acri, demulcens, forma decocti ad unc. I. II. Offi-
culorum haud certa fama est.

FICUS, seu CARICÆ PINGUES *Offic. Bo-*
tan. FICUS. *Classis Incompletarum.* *Germ.*
Feigen. *Gallis* Figue. *Anglis* Figs. *Ital*is Fico.

FICUS *foliis palmatis.* Recens furno, sole ex-
ficcata, passa, in officinis *Carica* vocatur. Major ex
flavo fusca, mellea, pinguis; minor gustus suavitate
fese commendans, a loco, unde adfertur, Massilien-
sis simpliciter appellatur. Estur fructus maturus, cru-
dus, ventriculo haud commodus, etiam alvum laxat
majori quantitate sumtus; cæterum multum nutrit, &
pinguefacit.

USUS MEDICUS demulcens, leniens, incref-
sans, abstergens, in colica saturnina, exulcerationibus
internis, doloribus calculosis, tussi sicca, acri, forma
decocti, electuarii, emulsionis. Specificas caricas in
morbis hepatis habet LINNAEUS, in phtisi alii. Ex-
terne applicatæ in lacte coctæ, sub cineribus assatæ,
etiam

etiam cataplasmatibus intritæ, emolliunt, & maturant; ad bubones pestilentiales jam in sacris laudantur. Gingivis inflammatis apponitur ficus, in gargarismatibus etiam utiliter præscribitur, & apozematibus demulcentibus.

FRAGA *Offic. Botanicorum* FRAGARIÆ fructus. *Classis* Nat. calyciflorarum *Germ.* Erdbeer. *Gallis* Fraise. *Anglis* Strawberries.

FRAGARIÆ *flagellis reptantibus* fructus ex ovato-acuminatus, carnosus, per maturitatem ruber, quandoque, raro tamen, cereus, dulci vinoso succo gratus, & odoratus, exterius multis seminibus nigricantibus exiguis conspersus est. Inter edulia usus est frequentissimi, & tum sylvestria hortensibus præferuntur.

USUS MEDICUS, & ipsius fructus & plantæ, non infimus. Ipsius *plantæ* quidem vis diuretica, & vulneraria in viis urinariis summopere laudatur: *fructus* solvens in obstructionibus cum vino, momento cinamomi, saccharo, reficiens, analepticus. *Aqua* fragorum in usum domesticum confecta, multum cardiaca, refrigerans æstivis caloribus.

JUGLANDES NUCES *Offic. Botan.* *Classis* Natur. Incomplet: *Germ.* Nüsse. Baumnüsse. *Gallis* Noix. *Anglis* Walnut. *Italis* Noce.

JUGLANS *foliis subæqualibus, subserratis*; fructum dat, qui Jovis glans veteribus dictus est; an quod adeo sapidus? aut quod in eum fructum tantam natura locavit operam; Præter corticem enim exteriorem satis crassum, viridem, tinctoribus infervientem, putamen ligneum durissimum habet, ut non melius in parente fœtus, quam hic fructus includatur; adhæc

com-

compactili operimento bifidas putaminum carinas, nucleum in extremitatibus quadrifidum, lignea intercurrente membrana dividente, natura cinxit. Nucleus immaturus non nimis oleosus est, emulsum masticatus exhibens gratum: adultior siccatus flavescens, diffusata aquosiori parte, rancefcit, & inflammat, & oleum largitur pressus, pictoribus, quod nitorem diu conservet, magis, quam oleum amygdalarum, laudatum. Quæta arboris atmosphæra suspecta est.

USUS MEDICUS ipsius corticis maturi fructus, aut etiam dissepimenti hodie vix ullus, licet ex his universalem fere medicinam se habere credant multi. Succum corticis exterioris viridis vomitorium esse multi asserunt: ex hoc vitriolum vegetabile conficere docet **ET MULLERUS**; decoctum ad luem in *Ephem. N. C.* laudatur. Juglandes aridas comestas infallibili eventu tæniæ expellere Mediolanensibus, *Cl. BEREHNS* reliquit. Folia tumoribus œdematosi applicata certo discutere plus una vice vidi.

PRÆPARATA magis usitata sunt: immaturæ nuces, antequam putamen osseum sub calyce crasso viridi in lignum induruerit, odoris penetrantissimi aromatici, saporis acerbi, distincti, maceratæ condiuntur saccharo, melle, cinamomo, caryophyllis, & aliis aromatibus confixæ: sunt hæ nuces in bellariis, & officinis *conditæ*. Ex expresso succo viridium fit *Roob dianucum* egregiæ virtutis roborantis. In nonnullis officinis etiam habetur *aqua stillatitia* odoris fragrantis: in nostris non prostat.

Oleum nucum, & vinum alicantinum debito modo sumpta sæpius vermem dictum solitarium expulere experimentis *Cl. PASSERAT* de la CHAPELLE *Journal*

nal de Medecine Vol. VI. p. 305. vidit eundem effectum
BINET. ibidem Vol. XV.

LIMONIA MALA *Off.* CITRUS L. Clas-
fis. Nat. Calyciflorarum. *Germ.* Limonien. *Gal-*
lis Limons. *Anglis* Lemons.

Varietas est CITRI: contractior fructus, remif-
sius flavescens, & levius odoratus, citreo malo similis,
copiosiore pulpa, & succum uberiorem, acidio-
riorem habet, in mensis multum, ut & in medicina utilem.
Pulpa conspersa saccharo manditur: cortices conditi
bellariis adhibentur. Abusus acerbissimi limoniorum
succu colicæ pictonum Indiarum occidentalium causa
est. HUXHAM *de morbo colico Damnoniorum.*

USUS MEDICUS in omni causa putrida profi-
cuus, scorbutum, vomitum, singultum a causis putri-
dis sanat: ulcera oris scorbutica instillatæ recentis pomi
guttæ aliquot curant: aqua dilutus succus, saccharo tem-
peratus, morbis acutis putridis duplici ex indicatione
conveniens est, æstum enim compescit, & putredini
resistit. An sit in calculo specificus, multi interrogant:
succum unciarum trium pondere, cum unciis duabus
olei amygdalini dulcis, & sacchari uncia dimidia in con-
sistentiam mellis redactum utiliter in calculosis concre-
tionibus exhiberi video, & nuper folius *limonadæ*, vi-
no sæpe, ne colicam causaret, contemperatæ potu
calculosum Anglum servatum. *The London Chroni-*
cle. Nr. 705. 1761.

Limonum succum salis spiritu pari pondere remixtum,
scorbuticis multis profuisse ZANICHELLII auctoritate
refert Cl. MORGAGNI *de sedibus, et causis morborum*
per Anatomem indagatis, Epist. Anat. Medic. XLVII.
ita

ita cum mulier septem ipsos annos uteri hæmorrhagia irritis præsiidiis omnibus laborasset, bene ac feliciter a se esse perfanatam hoc medicamento: dedisse autem propterea, quia certam quandam scorbuticam in ea sanguinis constitutionem esse conjecerat; expertum autem antea esse, quam profuisset aliis idem illud remedium ore continere, cum scorbutus graviter hoc erosisset. Censeo vero ego, non sine magna cautela, & in os, & in ventriculum acrem hanc medicinam dari posse.

MELONES *Offic. Botan.* CUCUMIS L.

Classis Natur. Incomplet. *Germ.* Melaunen.

Gallis Melons. *Anglis* Melon.

CUCUMIS *foliorum angulis rectis*; infinita varietate, tum ratione magnitudinis, figuræ, saporis, coloris, carnis, & ipsius corticis, variant hi fructus, in gulæ deliciis ob fragrantiam & sapiditatem semper habiti: In regionibus calidis optimi sunt. Omnes GALENI criminatione absolvuntur, humectantes, refrigerantes.

USUS MEDICUS cum aliis horæis communis, solvens, qua in re providentiæ divinæ sigillum agnoscit *Illustr.* L. B. van-SWIETEN, quod æstate, ubi subtilissimi, & aquosi maxime humores de corpore diffantur, & reliqui inspissantur, similia recte mortalibus exhibuerit, quæ grato refrigerio calidos, exoptata humiditate siccos, & penetrabili aromate languidos recrearent, reficerent, excitarent. Conveniunt etiam melancholicis, maniacis, nec inutiliter dantur scorbuticis. Semina pariter inter IV frigida majora recensita,

ta, in emulſionibus dantur, ſcopo demulcente in morbis renum, veſicæ, refrigerante in febris, per-
vigiliis.

MORA, *Offic. Botan.* Claffis Natur. Incomple-
tarum, *Germ.* Maulbeer. *Gallis* Meures. *Anglis* Mulberry. *Italis* Moro.

MORUS *foliis cordatis, hispidis.* Sapientiffima arbor, verum thermometrum, duas habet ſpecies, colore fructus, & lævitate foliorum diſtinctas. Utriuſque fructus rubo ſimilis, tamen maior, & longior eſt; hic dum maturus, atro ruber, vinofus, alter albus, fatuus magis, & melleus; uterque alimentis, prior tamen medicinæ magis infervit: de his, ut & aliis horæis, inique multa GALENUS, & ex illo alii ſomniarunt.

USUS MEDICUS, ut aliorum fructuum horæorum ſolvens, in iisdem morbis gratus, & efficax. Podagræ peſtem obortam ex penuria huius fructus hyperbolice HEGESANDER: Scorbuto adverſari BARTHOLINUS.

PRÆPARATA. *Syrupus, Roob.*

MYRTILLI BACCÆ *Offic. Botan.* VACCINIA NIGRA. Claffis Natur. Fructiflorarum, *Germ.* Heydelbeer, *Gallis* Airelle, *Myrtille.* *Anglis* Whortles.

VACCINIUM *caule angulato, foliis ferratis, annuis.* Fructus exiguo rotundo calyce coronatus, ex carne nigricans, dulcis cum ſiccitate, & ſtypticitate, edulis Botanicis.

Crantz M. M. T. I.

D

USUS

USUS MEDICUS roborans, adstringens. Lethalem alvi constipationem ex decocto, quæ tamen in diarrhœis, dysenteriis eius usum magis confirmet, habent **BRESLAVIENSES**.

PRÆPARATA. *Syrupus* egregiæ virtutis roborantis in laxitate oris, gingivarum, intestinorum; prod-est etiam scorbuto laxo.

OLIVÆ *Offic. Botanic.* **OLEA.** *Classis Natur.*
Pauci - stam: *Germ.* Oliven. *Gallis* Olives.
Anglis Olives. *Italis* Olive.

OLEA *foliis lanceolatis.* Glandiformis, immaturus, viridis, decerpitur fructus, muria conditus ad nos adfertur, inter condimenta, & bellaria relatus: probantur turgidulæ, carnosæ, teneræ, virides, saporis oleosi, grati cum amaro, leni aromate; flavescen-tes iam, aut vero nigricantes, maturiores, ingratae, & in corruptionem tendentes. Ossiculum ingens. Ex olivis *oleum olivarum* adeo notum. *Omphacium* etiam ex immaturis olivis olim parabatur.

USUS MEDICUS olivarum pro commendando halitu eximius, etiam ventriculo gratus. Est potentissimum solvens medicamentum, hinc spleneticas esse olivas ex observationibus reliquit **BRUNNERUS**. Oleum emollit, laxat, lenit, acrimoniam omnem contem- perat, bonum oleo amygdalino semper præferendum obest tamen oculis illitum, **SLOANE** *Acad. N. C.* vol. X. Venenis resistit, ut experimenta in Anglia facta docent, sed de his, ut & de oleis, *vide AN- TIDOTA*. Folia oleæ cuniculis exhibita urinam cruentarunt. **MAGNOL** apud **SLOANE**, *ibidem*.

PERSI.

PERSICA *Offic. Botanicor.* AMYGDALUS.Class. Natur. Calyciflorarum *Germ.* Pfirschen.*Gallis* Peche. *Anglis* Peaches.

AMYGDALUS *foliis serratis acutis.* Fructus globosus, admodum pulposus, ut etiam proprio pondere subcontundatur, succulentus, secundum longitudinem sulcatus, tenue involucrum, carneum, roseo colore perfusum habet, pulpam albam, palato gratam, vinosam, ossiculum ligneum, inæquale, sulcatum, nucleum includens amarum. In usus alimentares estur crudus, coctus: conditus etiam spiritu vini & aliis, per hiemem servatur. Ex nucleis cum Spiritu vini paratur *Persico.* Venenata hæc mala veteres jam credidere, imo, & inde mortes recensent recentiores, an certæ fidei? monuit COLUMELLA, iam, „oblita nocendi.

USUS MEDICUS solvens. In obstructionibus, in febre acuta biliosa, solatio & sanitati fuere multis, teste *Illustr.* L. B. Van - SWIETEN, decocto hordei incocta, intrita. *Nucleorum* contra vermes non certa experientia est. *Flores* huc non spectant utpote leniter emetici, & purgantes, hos & tenera folia aliquid singulare habere vermibus inimicum. BOULDUK.

PRÆPARATA. *Conserva* florum persicorum virtutis purgantis ab unc. semis ad unc. I. *Syrupus* ejusdem virtutis infantibus ad unam, duas, & tres drach. *Aqua* florum persicorum.

PINEÆ, seu PINI NUCES *Offic. Botanicor.*Classis Natur. Incompletar. *Germ.* Zirbelnüss-lein. *Gallis* Pignons. *Anglis* Pinkernels or*Nuts.* *Italis* Pignoli.

PINUS *foliis geminis, primis solitariis ciliatis.*
Hoc nomine in officinis veniunt nuclei tenui mem-

brana velati, oblongi, femirotundi, albi, non maculati, dulces; laudantur in usum alimentarem, & medicum. Multo oleo abundant, ob quod etiam facile rancefcunt.

USUS MEDICUS ut pistachiorum idem, imo antiquior, quod in Æsculapii templo marmorea reperta tabulâ fuerit, in qua sanguinem rejicientibus ex pectore pinorum nuclei in medicinam præscripti sunt.

Oleum conulorum pini destillatum, quod in officinis non habetur, in stupore, paralyfi, arthritide tum potum, tum inunctum, cum spiritu lumbricorum laudat HAGENDORN *Ephem. N. C. Decad. 2. anno 3.*

PISTACHIA *Offic. Botan.* Classis Naturalis
Incompletar. *Germ.* Pimper-Nus. *Gallis* Pistaches. *Anglis* Pistichnuts. *Italis* Pistacchi.

PISTACHIÆ *foliis impari pinnatis, foliolis subovatis, recurvis;* fructus amygdalis tenuiores, oblongi, duplici etiam putamine cinguntur, exteriori membranaceo, colore primum viridi, arido, cinereo fragili, altero crustoso magis, quam osseo, sub quo adhuc membrana coloris purpurei, quæ nucleum viridem, pinguem, dulcem, palato gratum, subacrem, exhibet, latet. Eundem in re alimentaria & medicina usum, ac amygdalæ, in bellariis, & hinc inde in emulsis habent: longe vero plus oleosi cum sint, citius corrumpuntur, & rancefcunt: unde ponderosi non rancidi eligendi.

USUS MEDICUS, ubi exhausta corpora reficienda sunt, & præfens demulcenda acrimonia est, ut
in

in valde tuffientibus, hæmoptoicis, phthificis, in quibus fanguis fuo balfamo paffico deftitutus, utilis; forma emulfi ad lib. I. aquæ, XII. XV. recentes fructus, fufficiunt.

POMA *Offic. Botan.* SORBUS *Clafs. Natur.*
Calyciflorarum. Germ. Apfel nicht Birn. *Gal-*
lis Pomme. *Anglis* Apple. *Ital.* Pomi.

SORBUS *foliis ferratis, fructu fphærico, quinque loculari.* Plurimæ funt horum differentiæ, ab omni ævo mortalibus gratiffimum femper præbentes alimentum, licet magni nominis medici iniquius ea rejecerint. Confidera immenfam copiam, ludentium ingentem varietatem, diuturnam horum etiam in feram hmem constantiam, haud affentiri poteris ideo a fummo Numine creata effe, ut amabili varietate, eximia fragrantia, blandiffimo fapore, adeo diu perftantia, in perniciem mortales conftanter ducant, ut illi quidem voluere. Flatulenta effe verum eft; fed flatulentia coctione, affatione corrigitur. Igitur fic præparata debilibus, dum cruda manducantur robustis, exhibenda. Cæterum intemperantiæ magis, quam mala fructus qualiæati inde enata vitia rectius adfcripferis.

Succus pomorum fermentatus *vinum* eft, non infimum; dum eft recens *pomaceum* dicitur *Cidre*, bis fermentatum *acetum* dat communiffimum. A Pomaceo colicam Pictonum induci HUXHAM & BONTE viderunt.

USUS MEDICUS. Affatorum pulpa ophthalmiæ convenit; gelatina fucco eutri, faccharo, momento cinnamomi acuata, gratiffimum exhibet etiam ægris ferculum. Matura dulcia, fragrantia, vinofa, dif-

secta in taleolas, hordeo, avenæ incocta, gratiorem efficiunt pitisanam in acutis, duplici satisfaciendam; quæ & humorum hic densitati, ibi putredini resistat, indicationi.

PRUNA *Offic. Botan.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Pflaumen. *Gallis* Prune. *Anglis* Prunes.

PRUNUS *inermis, foliis lanceolato-ovatis.* Infinita varietate ludunt, mensis, & officinis adhibita matura, siccata dule-acida, acido-dulcia &c. pruna, seu pruneola. Brignolientia fructum exiguum, grate acidum habent; majorem Damascena; Moravica dulcissimum, minorem. Cruda, exsiccata, farcta, in vino cocta, esitantur.

USUS MEDICUS ad primas vias humectandas, abstergendas, alvum molliorem reddendam, etiam facilitandam, utilis: decoctum vel jus prunorum alvum emollit, laxat, unde sæpe aliorum purgantium vehiculum est, & ingratum horum saporem temperat, maxime pueris accommodatum, cum sena, manna. In ore detenta acida pruna molestam hydropicorum fitim fallunt.

PRÆPARATA. *Pulpa* prunorum non adeo usitata.

PYRUS *Offic. Botanicorum* SORBUS Classis Nat. Calyciflorarum *Germ.* Biern. *Gallis* Poire. *Anglis* Pear.

SORBUS *foliis serratis fructu turbinato quinque loculari.* Ut infinitus bene pro foli, cœli, culturæ ratione, pomorum est numerus, ita non pauciores pyrorum sunt
diffe-

differentiæ, ratione saporis, quod in re cibaria maximi momenti est. Sunt enim austera, dulcia, aquosa, vinosa pyra: Cocta, allata, condita, crudis utiliora. Advocantur etiam in usum siccata. Ex maturis pressis sit pyraceum, species vini, Galli *Sydre* vocant.

USUS MEDICUS nullus.

RIBESIA *Offic. Botan.* Classis Nat. Calyciflorarum. *Germ.* Ribesfel. *Gallis* Groseilles. *Anglis* Currans. *Italis* Veterosfe.

RIBES etiam differentias patitur, est enim ribesum fructu rubro, fructu margaritis simili, seu albo, & est ribesium folio olente, fructu nigro; quisque in alimentis, & officinis notus. Hujus planta floribus planiusculis, illius floribus oblongis definitur, & cognoscitur. Albi, & rubri fructus magis familiares, acidi ab aliis fructibus horæis, quod minus in putredinem proni sunt, recedunt. Nigra ribesia saporem habent maxime balsamicum, odorem similem, acido quidem mixtum, sed ab aliis tamen ribesiis distinctum, pellem viridem, pulpam viridem non nigram. Hæc spiritu vini conservari solent. Recentia folia frumenti spiritum ita tingunt, ut spiritum vini amuletur.

USUS MEDICUS rubri, & albi idem, solvens, putredini resistens, in febris æstu, siti utilis; sic potum æstivum ex contusis ribesiis colatum, saccharo admixto temperatum, gratissimum multi parant, dum in lib. aquæ hordei, unc. II. IV. ribesiorum teruntur non nimis valide, ne semina austera quassentur; adjecto saccharo potus febris proficius habetur. Nigrum ribesium longe magis medicamentosum est. Turiones laudant vi diuretica, detergente, ulceribus

renum, vesicæ utiles: folia balsamica, vulneraria, in morbis pectoris, tussi, asthma, infusa, multum celebrata in Gallis; in rabie, hydrophobia, dysenteria, morbis contagiosis, herbam, & stipites LINNÆUS præstantem habet medicinam. Baccæ balsamicæ sunt, diuretici, spiritui vini infusæ elixir dant hydropicis utile, diureticum: sunt adhuc anginis utiles baccæ, quod etiam nomen anglicum indicat, & aliis non curabiles his curantur. TRANS. *Philosoph.* N. 459.

RUBI IDÆI FRUCTUS *Offic. Botanico-*
rum. Classis Natur. Calyciflorarum. *Germ.* Him-
beer. *Gallis* Framboise. *Anglis* Hind-Berry.

RUBUS *foliis ternatis, et quinatis, costa plerum-*
que inermi, fructu rubro, villosa. Moris similis fructus, sed minor, odoratior, rosei coloris, etiam Rubimorum dictus, gratissimus in alimentis, & medicina est. Ex rubo hydromel gratissimum conficiunt Russi.

USUS MEDICUS. Succum fructus analepticum, cardiacum, gratum, non acidum ut ribesiorum, omnibus perlis, & gemmis in hunc scopum merito, præfert GESNERUS. Erysipelati, & ophthalmiæ flores adhibentur; folia in gargarismatibus adhibita, tumentes in gutture partes reprimunt, firmant.

PRÆPARATA. *Acetum* rubi idæi. *Aqua stillat:* Spiritus, Syrupus, quæ, si bene parata, fragrantiam habent suavissimam.

RUBUS VULGARIS FRUCTU NIGRO
Offic. Botan. Classis, & nomina eadem.

RUBUS *foliis ternatis, et quinatis, costa spinosa,*
fructu nigro, lævi. Notissimus fructus, profunde
niger

niger, ab omnibus estur, infantibus maxime gratus, subdulcis, aquosus.

USUS MEDICUS in diversis hujus plantæ partibus varius. Radicem aperientem, diureticam habent, hydropicis utilem, folia detergentia cum adfrictione tamen, unde anginæ aquosæ, ulceribus laxis, firmandis gingivis, accommoda; humi-rubi folia, spinis purgata, supra cineres calidos macerata, aut condita, pulstem efficiunt, rebelles suppurationi paronychias moventem, & nonnullis arcana sunt hæc folia.

SAMBUCI BACCÆ *Off. Botan. Nat. Classis*
Fructiflorar: *Germ.* Holderbeer. *Gallis* Bayes
de Sureau. *Anglis* Eldersberries.

SAMBUCI arboreæ floribus umbellatis baccæ, subrotundæ sunt, in initio virides, per maturitatem nigrae, semina includunt tria in conum conjuncta mucronata, hinc convexa, inde concava. Baccæ gustu subdulces, succum præ saturata rubedine nigrum, manus pertinacissime inficientem, acido fossili solum delendum, possident. Harum usus veteribus non adeo familiaris. Flores rem nostram cibariam augent, in fartagine frixantur, & gratum cibum multis concedunt: baccæ cum melle in sapam coquantur.

USUS MEDICUS totius plantæ late diffusus; vix enim ulla pars est, quæ non egregias partes agat. Turiones dum verno tempore in acetariis majori quantitate esitantur, validissime purgant. Flores recentes alvum laxant, siccati dant remedium ad omnes morbos erysipelatosos, a perspirabili impedito ortos, formæ theiformi utile; inflammatis, erysipelatosis, rheumatis,

ticis, arthriticis, podagricis locis, forma facculi, cataplasmatum, multum deprædicatum: discutit enim, resolvit, & lenit. Decoctum florum cum lacte calidum partibus arthriticis affusum laudat CHEVALIER *Recueil periodique*. An quia siccati flores & spiritum urinosum & salern urinosum magna quantitate habent, dum recentes hanc vim acido temperatam possident? *HIERNE Tent. 3.* Maximam adhuc famam meruere in cancro, in quo quibusdam arcani sunt, non quod depascentem hunc morbum sanent, sed quod exulceratum leniant, dum, quod de virulentia canceri resorptum est, eluunt. *Folia* contusa in cataplasma redacta, tumores œdematosos, aquosos, certo curant; an scirrhosis, inflammatoriis, ad quos laudant multi, applicandi? iis in podagra etiam utuntur haud certo experimento. *Cortex*, medianum vocant, vel vino solum infusus purgat drachmarum duarum mole; *Succus* expressus præfocandum etiam præ aqua hydropicum emungit, ad unciam dimidiam, unam datus: est etiam ubi duplicari dosis debet. *Radicis* duæ drachmæ, uncia semis, in scobem rasæ infusa, decocta, eundem effectum habet. *Seminis* etiam drachma purgat.

PRÆPARATA. Ex floribus *aqua stillatitia*, discutiens, diaphoretica: *Spiritus* in eundem scopum venit, ut & *acetum sambucinum*, etiam *cephalicum*. Ex baccis *Roob* raro sedule in officinis paratum, nigrum, adustum, empyreumaticum, quod deberet esse sanguineum, sapidum, acidulum, gratum. Medicamentum est cum aceto, potu theiformi certo diaphoreticum *Roob*, quod etiam sal volatile in crystallos adamantinis gemmis artificiose sectis concretas dedit *HIERNE. Tent. 3.*

SILI-

SILIQVA DULCIS *Offic. Botan.* CERATONIA L. *Classis Natur. Incompletarum.*
Germ. Bockshornlein. *Gallis* Carouge. *Anglis* Carob.

CERATONIÆ in usum tam alimentarem quam medicatum veniunt fructus, qui & in illis, ubi abundanter crescunt, locis, in cibum dentur porcis; & educto ex his melle radices zingiberis, & myrobolani condiuntur.

USUS MEDICUS tussientibus, orthopnoicis, raucis, etiam a vulgo assignatus in cibum, aut in decoctum: dosis ad lib. I. aquæ unc. semis, una.

PRÆPARATA. *Syrup:* de filiquis seu diacodium liquidum, quod in tussi acri, convulsiva laudandum, ut & Syrupus seu *diacodium crocatum*, quod solo addito croco distinguitur, parciori dandum dosi.

VITIS IDEÆ BACCÆ *Offic. Botanic.* VACCINIA RUBRA. *Classis Naturalis Fructiflorarum.* *Germ.* Rausch. *Gallis* Aurelles rouges. *Anglis* Red Whortle.

VACCINIUM *foliis buxi perennantibus.* Fructus ruber, longe sapidior myrtillo, acidus, nonnisi in montanis reperiendus, folis apud nos Botanicis gratus, in aliis regionibus communius estur.

USUS MEDICUS vix ullus cognitus: infusum Theiforme foliorum, amarum, nonnulli ad catarrhales defluxiones inhibendas sumunt. Interea vero scire juvat, vaccinium uliginosum L. seu foliis annuis exalbidis, vitem ideam II. CLUSII p. 61. 62. suspectam esse

esse

esse; copiosius enim assuntæ baccæ temulentiam cum fugaci cephalalgia interdum causant. LINNÆUS.

UVA. Botanicorum, VITIS viniferæ fructus.
Classis Naturalis Pauci - stam: *Germ.* Weinbeer. *Gallis* Raifins. *Anglis* Rayfons. *Italīs* Uve.

VITIS foliis palmato angulatis. Uvis, & ficibus inter autumnales fructus principatum merito tribuit *GALENUS*. Uvæ satis nutriunt assuetos, dum maturæ, dulces, vinosæ saccharini saporis sint, licet & in his multa differentia; non assuetis alvum solvunt, imo etiam diarrhœam excitant terribilem, exhaurientem, fulis per alvum, & vomitum totius corporis bonis, periculosam omnibus sanis, forte solis salutarem melancholicis & maniacis. Hoc ex recenti maturo fructu damnum est, hoc est præsidium.

Scire autem juvat, ex uvis in usus nostros plurima parari. Ex iminaturis expressus succus est omphacium, ex maturis mustum. Prius vi adstringente valida, de qua alias, posteriùs solventissima, & periculosa gaudet: mustum fermentatum vinum est, fermentatum vinum acetum. Maturæ integræ, insolatæ, vel alio artificio difflata parte aquosiori siccata, uvæ passæ, vel passulæ simpliciter vocantur, & quia de his maxime nobis sermo est, eas exactius distinguemus. Inter has quæ maximæ sunt, & e vite Damascena, Syriaca, Hispanica, Hungarica, desuntæ sunt, passulæ majores, etiam cubebæ simpliciter dicuntur: quæ minores, & e vite Corinthia, Zacynthia, Cephalonia, cicericis magnitudine, parvæ, passulæ minores, seu Corinthiæ nominantur; utræque in mensis satis notæ, ut describi non debeant.

USUS

USUS MEDICUS ad pectoris morbos, renum, vesicæ vitia, utilis. Succus uvarum passarum maiorum ablatis gigartis inspissatus, blanda vi demulcet, & simul leniter solvit, unde familiares in decoctis ad unc. semis, unam. Vinacea ab uvis expressis residua, maximam roborantem virtutem habent, ad œdemata, partes paralyticas, dolore ischiadico, arthritico vexatas roborandas, proficuum, forma balnei sicci, cataplasmatum.

PRÆPARATA. *Syrup. de agresta; pulpa*, quæ ex passulis minoribus per seraceum trajectis fit, laudata, cum syrupo in looch cogenda, pulvere in electuarium: decoctis ad unc. unam & plus addi potest. Passulæ purgantes, delicatioribus, medicamenta nauseantibus, exhibendæ, ad cochlearia duo, tria, vix vero multum efficaces sunt.

His jam plures alii fructus tam sanis, quam ægris utiles, ut jujubæ, sebesten, castaneæ, lazeroli acidi, biliosus utiles, tum & tuber, solanum esculentum, & alia addi possunt. De his vero omnibus videnda dissertatio LINNAEI de *plantis esculentis*. Alii fructus, quod manifeste adstringant, in adstringentium classem relati habentur.

ANI:

ANIMALIA.

Et si experientia firmitiore constat, salubriores escas, suaviore, atque multo plures præbere ANIMALIA, quam fruges, olera, & fructus, tamen in horum usu diversis diversæ palatis carnes sapiunt. Moderni Tartari equina semieruda carne vescuntur, sanguinem etiam equinum potant. In deliciis carnem, & lac cameli, Arabes habent, & septentrionalium multi, lupo, vulpe, tarando vivunt. Guinæ, & Senegal incolæ canibus delectantur, hos pinguefactos in forum pecuarium Chineses ducunt. Africæ, & Asiæ multis populis, coriacea Rhinocerotis cutis eibus, & Afris monstra, aliis mundi plagis ignota, alimentum: in deliciis pantheras, crocodillos, leones, elephantes, serpentes, & simias habent, quin nec carne humana abstinent, inimicos cum gaudio vorant, ex religione amicos & parentes manducant, quasi honorificentius esset humano stomacho tunulari hominem, & digeri, quam terra obrui, & vermibus tradi!

Quoad animalium diversorum naturam, in genere teneri debet, hominem sanum, & viribus firmum, mammalibus plus nutriri, est enim horum caro alimenti solidioris, validioris. Aves carnem gratiorem, delicatorem habere, flaccidiorem pisces, haud multum nutrientem; valentiorum iterum amphibia: quandoque duram, quandoque facilem testacea, etiam Mollusca: esse etiam pro diversis generibus eiusdem classis sæpe multam differentiam, in his iuventam, in illis mediam ætatem, in illis consistentem laudari: domestica sylvestribus deteriora omnium consensu, quod minus exercita; etiam pisces rapidarum aquarum salubriores, quam aquarum stagnantium. Alia apud CELSUM videri possunt.

MAM-

MAMMALIA.

Mammis præcipue MAMMALIA cognoscuntur. Horum pleraque quadrupedia continentem inhabitant, dum vix nata pauca, sese intra pelagum subducunt L.

BESTIÆ.

APER, SUS. *Zoologorum* SUS. Classis Natural. Mammalium. Ordo Bestiarum. *Germ.* Schwein, Wildschwein. *Gallis* Cochon, Sanglier. *Anglis* Hog.

SUS dorso antice setoso, cauda pilosa. Duplex est domestica, & sylvestris; in usus alimentares adhibetur utraque, ut & utriusque porcellus, qui tenerior, minus viscidus, multum in mensis expetitus: tum marialis. Domesticæ caro flaccidior, pinguior, glutinosior, difficilis digestionis, multum nutrit; sylvestris firmitior, siccior, cursu magis exercita, melior, priori facilius digerenda, tamen etiam robusta viscera deponit: fortissima fumo induratum lardum ut & perna, quam tamen crudam nonnulli cocta salubriorem habent. In hac familia fœminæ non optimæ. Una tertia transpirationem insensibilem minui ab esu carnis suillæ SANCTORIUS monuit, ut clarum, etiam inde morbos cutaneos generari, vel ab alia causa generatos intendi posse.

BRU-

BRUTA.

MANATI, seu VACCA MARINA. *Zoologorum* TRICHECUS. *Classis* Naturalis Mammalium. *Ordo* Brutorum. *Gallis* Lamentin. *Manati* *Italica*.

TRICHECUS *Manatus*. Carnem firmam bovinæ similem habet, esulentam, validam. Lapidis pulvis scrupuli dosi a nonnullis ad colicam laudatur.

GLIRES.

CASTOR *Zoologorum*. *Classis* Naturalis Mammalium. *Ordo* glirium. *Germ.* Biber.

CASTOR *cauda ovata, plana*. Validum alimentum est; cauda exquisitissima fanis. Cæterum juvenis annosiori præfertur. De castoreo medicamento alibi dicetur.

LEPUS *Zoologorum*. *Classis* Naturalis Mammalium. *Ordo* glirium. *Germ.* Has. *Gallis* Lièvre. *Anglis* Hase.

LEPUS *timidus, cauda abbreviata, auribus apice nigris*. Junior 6. 7. 8. mensium facile, sed exiguum, adultior annum superans, longe difficile, itidem exiguum nutrimentum concedit. Adhæc locis humidis viventes aliis minus utiles, minus sapidi.

LEPUS CUNICULUS. *Germ.* Kaninichen. *Gallis* Lapin.

Cauda abbreviata, auricularis nudatis: præcedenti faciliior cibus, plurimis nationibus, maxime *Gallis* in usu;

usu; ferus domestico præfertur. In illis media ætas laudabilis.

P. E. C. O. R. A.

BOS. *Zoologorum.* Classis Naturalis Mammalium. Ordo Pecorum. *Germ.* Ochs. *Gallis* Beuf. *Anglis* Ox.

BOS *cornibus teretibus, extrorsum curvatis, palearibus laxis.* Diversis in regionibus carnem plus, minusve sapidam habet; ex Hungaria nobis advectus optinus. Omnes fere ejus partes in alimentum cedunt, caro magnam vim alibilis extracti habet, docet id usus quotidianus, & experimenta *Clariff. GEOFFROY. Acad. de Sciences 1730.* Bubulam carnem stomacho sano convenire, difficilius digeri, digestam tamen præbere alimentum sanitate constanti præditis conveniens, *HORSTIUS de esculentis, Et potulentis.* Caro vaccina non adeo saporata: tauri vix grata, nec tam boni alimenti, ut bovis juvenis, pinguis, bene nutriti. Extremæ enim ætates, ut in aliis non paucis, ita in his quoque vitiosæ sunt, mediæ optimæ, & saluberrimæ. Vituli juvenis caro, concoctionis facilis, & boni nutrimenti est, conducens delicatulis debilibus, assata tamen sæpius podagram provocat, *Acad. N. C. vol. IX. juscula citissime in calore æstivo acefcunt.*

CAPRA *Zoologorum.* Classis Naturalis Mammalium. Ordo Pecorum. *Germ.* Ziege. *Gallis* Chèvre. *Anglis* Goad.

CAPRA *hircus, cornibus carinatis, arcuatis:* ut in priori, etiam in hac familia, hædus lactans 5. 6. *Crantz M. M. T. I.* E inen-

mensum tenerior est, hircus pater difficillimæ digestionis, carnem habet etiam ob eximium fœtorem ingratam, raro mensis adhibitam. Etiam vilior capræ caro est, in Italia solum cognita, boni tamen esse alimenti Athleta THEBANUS hæc solum vivens, & omnes robore superans, fatis superque probavit.

CAPRA RUPICAPRA. *Germ.* Gamse. *Anglis* Gazel.

Cornibus erectis, uncinatis. Laudabilis alimenti est.

CERVUS *Zoologorum.* Classis Naturalis Mammalium. Ordo pecorum. *Germ.* Hirsch. *Gallis* Cerf. *Anglis* the Hartorstag.

CERVUS *elaphus, cornibus ramosis, teretibus, incurvis.* Lactantes optimi, his unius anni adolescentes, tum duorum annorum iuvenes succedunt in mensarum deliciis. In adultioribus collum cum tribus primis costis exquisitum magis, aliæ magis duræ partes, & difficilis digestionis. Cervæ caro carne cervi deterior est, omnium deterrima. catulientis.

CERVUS *Capreolus.* *Germ.* Reh. *Gallis* Chévreuil. *Anglis* Roe-buck.

CERVUS *Cornibus ramosis, teretibus, erectis, summitate bifida.* Hujus caro optima, plurimi nutrimenti est.

CERVUS *Dama cornibus ramosis, compressis, summitatibus palmatis.* Iuvenis boni succi, & alimenti, adultior durior & difficilis digestionis; hircum non adeo fortiter olet, capreolo inferior semper.

OVIS

OVIS Zoologorum. Classis Naturalis Mammalium. Ordo pecorum. *Germ.* Schaaf. *Gallis* Mouton. *Anglis* Sheep.

OVIS *cornibus compressis, lunatis.* In hac familia ovis, & arietis foetus agnus, laudabilis maxime, si jam ætatem habet; iunioris enim caro glutinosa, viscosa, mali succi censetur. Cæterum quæ mediæ ætatis est, omnium optime assumitur debilibus, humectans, reficiens, etiam acrimoniam domans; vervecina caro, prout variis infecta plantis, quas animal voravit, valens, contusa, grata palato, & optimi & plurimi nutrimenti; deterioris & minoris ovis; durissima & ingratißima arietis.

OVIS *cornibus erectis, spiralibus.* Hungariæ incolæ caro dura, tenax, mensis adhibetur aliorum defectu, difficilis est digestionis, nec multi alimenti.

AVES

ACCIPITRES.

GARRULUS BOHEMICUS. *Ornithologorum* LANIUS. Classis Naturalis Avium. Ordo Accipitrum. *Germ.* Zuserl.

LANIUS *garrulus, remigibus secundariis, apice membranaceo, colorato, cauda integra.* Delicata avis, & expetita, boni succi, & alimenti.

ANSERES.

ANAS *Ornithologorum*. Classis Natur. Avium.
Ordo Anserum. Germ. Gans, Ente.

ANAS, *Anser*, rostro semicylindrico, corpore supra cinereo, subtus pallidiore, collo striato. Duum est generum, ferus, & domesticus, utriusque iuvenis, sapidus caro, ferina tamen domesticæ prævalens, quod sapidior, etiam robustior. Extremæ ætates in his fugiendæ sunt.

ANAS *Boschas*. Germ. Stokente. *Anas restribus intermediis*, (maris) *recurvatis*, rostro recto. L. Etiam duum generum, fera, & domestica: fera domesticæ tum ob gratiam saporis, tum ob facilitatem digestionis, præfertur, licet etiam posterior viscera robusta requirat; in hac gente, ut in non paucis aliis, fœminæ maribus potiores, & iuvenes annolis præferuntur.

ANAS *Querquedula*, macula alarum viridi, linea alba supra oculos. Fera avis, septentrionalibus familiaris, exigua, priori præferenda.

Sunt adhuc aliæ harum species edules plures.

MERGUS *Ornithologorum*. Classis Naturalis Avium. Ordo Anserum. Germ. Tuckantl.

MERGUS *subcristatus*, fronte castaneo-ferruginea. In Austria frequens nobis in cibum cedit.

GRAL-

GRALLÆ.

ARDEA *Ornithologorum*. Classis Naturalis Avium. Ordo Grallarum. *Germ.* Blauer Rei-ger. *Anglis* Common-heron.

ARDEA *crista pendula, dorso caerulescente, iu-venis eslor, delicatioribus mensis expetita, raro adhibita annosior, durior. In Austria totum genus vix in usu.*

FULICA *Ornithologorum*. Classis Naturalis Avium. Ordo Grallarum.

FULICA *atra, Aust.* Rohrhendel. Fulica *fron-te calva, corpore nigro, digitis lobatis. Caro succu-lenta, bona, paludes sæpius sapit, & ob id ingrata.*

GALLINAGO Minor. *Ornithologorum* Sco-pax. Classis Naturalis Avium. Ordo Grallarum. Scopax *Gallinago. Germ.* Mooschnepf. Béc-cassine *Gallis.*

SCOPAX *rostro recto, apice tuberculato, pedibus fuscis, lineis frontis fuscis quaternis. Tenera, sapi-da, excellens caro, difficilis tamen digestionis cen-setur.*

OTIS *Ornithologorum*. Classis Naturalis Avium. Ordo Grallarum. Otis *tarda. Germ.* Trap. *Gallis* Otarde. *Anglis* Bustard.

OTIS *jugulo utrinque cristato. Hungariæ fami-liaris, etiam mensis ibi eximia: iuvenis, licet tenerior, aeri exponenda, adultior nobis aceto maceratur, va-lens est, sed plurimum dat nutrimenti.*

RALLUS *Ornithologorum*. Classis Naturalis Avium. Ordo Grallarum.

Rallus *Aquaticus*. Germ. Wasser Hendl. Gallis Rasle d'eau.

RALLUS *alis gryseis, fusco maculatis, hypochondriis albo maculatis*. Seligi iuvenis, pinguis, odore paludoso carens, debet; satis difficulter digeritur, multum tamen nutrit.

Rallus *Crex*. Germ. Wachtel König. Gallis Roi de cailles.

RALLUS *alis rufo ferrugineis*. Inter regias dapes recensetur, iuvenis, pinguis, aere maceratus.

SCOLOPAX *Ornithologorum*. Classis Naturalis Avium. Ordo Grallarum.

Scolopax *Rusticola*. Germ. Waldschnepf. Gallis Bécalie.

SCOLOPAX *rostro recto, laevi, pedibus cinereis, femoribus testis, fascia frontis nigra*. Carnem excellentem, nutrientem habet, palati in mensis delicias. Avis haud exenterata estur, difficilium tamen, quam carniarum albarum aves, digeritur, valet in acrimonia acida in cibo.

Hujus plurimæ adhuc aliæ species usitatæ.

VANELLUS. *Ornithologorum* TRINGA. Classis Naturalis Avium. Ordo Grallarum.

TRINGA *Vanellus*. Gallis Vanneau.

TRIN-

TRINGA *pedibus rubris, crista dependente, pedore nigro.* In Gallis æstimata avis, aere macerata facile digeritur, mediocriter alit. Ova Belgis in deliciis sunt.

TRINGA *squatarola, rostro nigro, pedibus virescentibus, corpore gryseo, subtus albido.* Prior delicatior. Sunt adhuc aliæ mensis adhibitæ harum species.

GALLINÆ.

COTURNIX. *Ornithologorum* Tetrao. *Classis* Naturalis Avium. *Ordo* Gallinarum.

Tetrao *Coturnix.* *Germ.* Wachtel. *Gallis* Caille. *Anglis* Quail.

TETRAO *pedibus nudis, corpora gryseo, maculato, superciliis albis, margine lunulaque ferruginea.* Exquilita horum olim esca etiam hodie expetita est, facilis digestionis & boni nutrimenti.

GALLUS GALLINACEUS, & Gallina. *Ornithologorum* Phasianus. *Classis* Naturalis Avium. *Ordo* Gallinarum. *Germ.* Hahn: Henne. *Gallis* Coq. Poule.

PHASIANUS *cauda compressa, ascendente.* In hac familia fœminæ præstantiores; iuniores carnem habent sapidam, boni succi, & multi nutrimenti, reconvalescentibus utilem: annosæ jusculis nutrientibus adhibentur, caro non estur durior. Iunior pullus saporis, gallinæ præferendus. Est etiam multæ æstimationis caponis caro, nutrientissima, maxime Stirensis; nec gallus gallinaceus mensis in integrum proscriptus.

72 *CARDIAC. NUTRIENT.*

Cristæ galli gallinæci ferculum largiuntur exquisitum; annosus iusculum dat nutriens.

PHASIANUS *Meleagris*. Perlhan *Germ. Vertice calloso, temporibus carunculatis*. Carnem sapidissimam largitor, dum aeri aliquantulum exponitur, ut semper id necesse.

PHASIANUS *colchicus*. *Germ. Fasan. Gallis Phaisan. Ruffus capite cæruleo*. Mas sæminæ potior, & hic iuvenis, pinguis, delicatissimus, facilis digestionis, boni succi, & plurimi alimenti.

GALLINA *Corylorum*. *Ornithologorum Tetrao. Classis Naturalis Avium. Ordo Gallinarum,*

TETRAO *Bonasia*. Haselhun, *pedibus hirsutis, restribus cinereis, punctis nigris, fascia nigra, exceptis intermediis duabus*. Optimis apposita mensis perdice delicatior, etiam facilius digerenda, plena boni & alibilis succi.

GALLOPAVO. *Ornithologorum MELEAGRIS. Classis Naturalis Avium. Ordo Gallinarum. Germ. Indian. Gallis Coq. d'Inde.*

MELEAGRIS *Gallopavo, capite caruncula frontali, crista gulari, maris pectore barbato*. Sapidam carnem habet, facilis digestionis, multi nutrimenti: attenuatis reconvalescentibus utiles, iuvenes in cibo delicatuli, annosi in iusculo melius dantur. Castrati in hac specie optimi.

LAGO-

LAGOPUS. *Ornithologorum* TETRAO.
Classis Naturalis Avium. Ordo Gallinarum.

Tetrao *Lagopus*. Germ. Schneehun.

TETRAO *pedibus lanatis, remigibus albis, rectricibus nigris apice albis, intermediis totis albis*. Non infima, inter delicatas, avis.

PERDIX CINARCA. *Ornithologorum* Tetrao. Classis Naturalis Avium. Ordo Gallinarum.

Tetrao *Perdix*. Germ. Rebhun. Gallis Perdrix.
Anglis Common partridge.

TETRAO *pedibus nudis, macula nuda taccinea pone oculos, cauda ferruginea, sterno brunneo*. Estimatissima delicatulis mentis, bene nutrita, invenis, & aliquot diebus aeri exposita perdix, facilis digestionis, & multi est alimenti. Juscula ex his confecta restaurant extenuatos, & reconvalescentes, & perdicis carnem temperatam succi bonitate & concoctionis facilitate præstantem iam olim experientia GALENUS edixit.

UROGALLUS MAIOR. *Ornithologorum* Tetrao. Classis Naturalis Avium. Ordo Gallinarum.

Tetrao *Urogallus*. Germ. Auerhan.

Tetrao *pedibus hirsutis, rectricibus exterioribus brevibus, axillis albis*.

UROGALLUS MINOR. *Ornithologorum* Tetrao. Classis Naturalis Avium. Ordo Gallinarum.

Tetrao *Tetrix*. Birkhan.

TETRAO *pedibus hirsutis, cauda bifurca, remigibus secundariis basin versus albis.* Caligulae in victimas olim oblatæ aves, sapidissimæ sunt, valentes tamen, duræ, aeri exponendæ semper, cæterum bonum dant alimentum.

P A S S E R E S.

ALAUDA *Ornithologorum.* Classis Naturalis Avium. Ordo passerum. *Germ.* Feldlerche. *Gallicis* Alouette, Mauvette. *Anglis* Common fieldlarck.

ALAUDA *rectricibus extimis duabus, extrorsum longitudinaliter albis; intermediis interiori latere ferrugineis.* Sapida, multi & facilis nutrimenti autumnus est, tamen calculosis noxia, LINNAEUS, etiam podagricis *Acad. N. C.*

ALAUDA *capite vitta annulari alba cincto, arborea.* *Germ.* Waldlerche.

ALAUDA *pectore lutescente punctis atris, Brein-Vogel, Schmal-Vogel Austriacis.* Priori inferiores.

AVIS NIVIS. *Ornithologorum* EMBERIZA. Classis Naturalis Avium. Ordo Passerum.

EMBERIZA *nivalis remigibus albis, primoribus extrorsum nigris, rectricibus nigris, lateralibus tribus, albis.* Sapidissima avis in Alpibus Lapponicis, & Spitzbergicis, invenitur.

COLUM-

COLUMBA *Ornithologorum*. Classis Naturalis Avium. Ordo Passerum. *Germ.* Haus-
taube. *Gallis* Pigeon privé. *Anglis* Common
Pigeon. Dove.

COLUMBA *domestica*, iunior, optima, adul-
tior coriacea, difficilis digestionis, pravi etiam succi,
melancholicis, biliosis vetita.

USUS MEDICUS multus, in apoplexia, le-
thargo, capiti, in febribus, pedibus, medix dissectæ
columbæ viventes applicantur. Stercus siccum pulve-
ratum, rubefaciens est, rheumatismo utile, brachio
melle, inuncto, inspersum; coctum in aceto, cum fa-
rina dat cataplasma resolvens, discutiens.

COLUMBA *Turtur*. *Germ.* Turteltaube. *Gal-
lis* Tourtorelle. *Anglis* Turtledove.

COLUMBA *turtur* eiusdem, ac *domestica* usus,
& *sylvestris*, & *domestica* habetur; utriusque caro prio-
ri tenuior, sapidior.

COLUMBA *Palumbus*. *Germ.* Wildtaube, Rin-
geltaube.

COLUMBA *Palumbus torquatus*, prioribus dete-
rior, magis coriaceus.

FICEDULA. *Ornithologorum* **MOTACIL-
LA**. Classis Natur. Avium. Ordo passerum.

Motacilla ficedula, *Gallis* Béc-figue, *Italis* Beccafigo.

MOTACILLA *subfusca*, *subtus alba*, *pectore ci-
nereo*, *maculato*, alitur ficubus, & uvis. Sapida, præ-
stans avicula, multi alimenti, facilis digestionis, etiam
Hortulano aliquibus præposita.

HOR.

HORTULANUS. *Ornithologorum* EMBERIZA. *Classis Naturalis Avium. Ordo Passerum.*

EMBERIZA *remigibus nigris, primis tribus margine albo, rectricibus, lateribus duobus extrorsum nigris.* In migratione per Austriam capitur delicatissima avis, & mensis adhibetur sapida, nutriens. Fringillarum etiam plurimæ species, ut & motacillarum in usu mensarum haud exquisitiori habentur.

MERULA. *Ornithologorum* TURDUS. *Classis Natur. Avium. Ordo Passerum.*

TURDUS *Merula.* *Germ. Amsel. Gallis Merle.*

TURDUS *ater, rostro palpebrisque fulvis.* Juvenis, pinguis, non adeo facilis digestionis, multi tamen succi. Inferior in integrum turdo *pilari.*

MERULA TORQUATA. *Ornithologorum* Turdus. *Germ. Ringel-Amsel.*

TURDUS *torquatus nigricans, torque albo, rostro flavescente:* Priori non comparandus.

STURNUS *Ornithologorum.* *Classis Naturalis Avium. Ordo Passerum.*

Sturnus *Vulgaris.* *Germ. Starl. Gallis Etourneau.*

STURNUS *rostrum flavescens, corpore nigro, maculis albis notato.* Rara in mensis avis, & nonnisi juvenis pinguis admittenda.

TURDUS *Ornithologorum.* *Classis Naturalis Avium. Ordo Passerum.* *Germ. Kranawet. Gallis Grive.*

TURDUS *pilaris rectricibus nigris, extimis margine interiore apice albicantibus capite uropygioque cano.*
Inter

Inter socias delicatissimus, optimis expetitus mensis, iu-
venis, carnosus, tempore frigido captus, sanis, & recon-
valescentibus recommendatur.

TURDUS *Muscus*. Wald-Dreschel. *Austri*.

TURDUS *alis subtus ferrugineis, linea supercilio-
rum albicante*.

TURDUS *Viscivorus minor*. Weis-Dreschel.
Austriacis.

Hæ inter minutulas aves recensentur. Possent ad-
huc addi aliæ sexcentæ.

AMPHIBIA.

Pessima, tetraque animalia corde uniloculari, uni-
aurito, pulmonibus arbitrariis, pene duplici, di-
gnoscentur L.

ACIPENSER *Amphibiologorum Classis Natura-
lis Amphibiorum: Ordo Nantium*.

Acipenser *Sturio*. *Germ*. Schirck. *Gallis* Esturgeon.
Anglis Sturgeon.

ACIPENSER *cirris quatuor, squammis dorsali-
bus duobus*.

Iam SEVERI Imperatoris ævo a coronatis mini-
stris præeunte tibicine ad epulas ferebatur teste histo-
ria, hodie nostris vix tanta ceremonia asportatur. Va-
lidis visceribus multi nutrimenti.

ACI-

ACIPENSER *Tucka. Germ. Tück.*

ACIPENSER *roftro obtufifculo, ordinibus quinque squammarum offearum: intermedio officulis decem.*
 KRAM. Non ingrata caro, pinguis, multum alit.
 Sequenti tamen multum inferior.

HUSO. *Amphibiologorum* ACIPENSER.
 Classis Natur. Amphibiorum. Ordo Nantium.

Acipenser *Hufo. Germ. Hausen. Anglis* Hinglafsifch.
 Sapidiffimam carnem vitulinæ fimilem mensis, Ichthyocollam æconomicis largitur.

LAMPETRA. *Amphibiologorum* PETROMY-
 LON. Classis Nat. Amphibiorum. Ordo Nantium.
Gallis Lamproye.

PETROMYLON *Marinus ore intus barbato, pinna dorsali posteriore, a cauda distincta.*

PETROMYLON *fluviatilis pinna dorsali posteriori angulata.*

Edulis uterque, anguilla minus pinguis, firmus magis, sapit, & alit multum, iam veteribus laudatus, & nobis adhuc hodie expetitus.

RAIA *Amphibiologorum.* Classis Naturalis Amphibiorum. Ordo Nantium.

Raia clavata. Gallis Ray-bouclée.

RAIA *dentibus tuberculosis, cartilagine transversa ventrali.* Aliis speciebus minor non ideo minus delicata. Edules raiaæ aliæ, ut & hæc, aere macerandæ, ut harum mollescat caro, quæ tunc sapida, grata palato, diffici-

difficilis tamen est digestionis; plurimi vero nec cito
diffilabilis nutrimenti; diutius macerata alcalina est.

RANA *Amphibiologorum*. Classis Naturalis Am-
phibiorum. Ordo Reptilium.

RANA *esculenta*. *Germ.* Wasserfrosch. *Gallis*
Grenouille. *Anglis* Frosh.

RANA *corpore angulato, dorso transverse gibbo,*
abdomine marginato. Grata, non multi succi est.

TESTUDO *Amphibiologorum*. Classis Natura-
lis Amphibiorum. Ordo Reptilium.

Testudo *Mydas*.

TESTUDO *pedibus pinniformibus, unguibus pal-*
marum binis, plantarum solitariis, testa ovata. Mari-
na hæc, carnem viridescentem esculentam habet.

TESTUDO *Lutaria, palustris*. *Germ.* Wasser-
Schildkrott. *Gallis* Tortue d'eau douce. *Ang-*
lis Water Tor Toise.

Etiam esculenta.

TESTUDO *Terrestris*. *Germ.* Erdschildkrott.
Gallis Tortue de terre. *Anglis* Common-
land Tortoise.

Optima censetur, validi tamen, & boni nutrimenti.

Phthisicos plures iusculis ex testudinum & ra-
narum carnibus confectis, servavit *cl. BIANCHI di-*
scorso se il vitto Pythagorico.

VIPE-

VIPERA. *Amphibiologorum* COLUBER. Classis Naturalis Amphibiorum. Ordo Serpentum, *Anglis* Viper.

COLUBER *Vipera*: Caro anguillæ carni par, magis salubris, raro tamen, & non nisi in scopum medicum adhibita. Alia vide de venenis.

PISCES.

Aquei elementi incolæ, vestiti squammis, bronchiis respirantes, pinnis natantes, palpebris, auribus, collo, artubus, destituti cognoscuntur.

APODES.

ANGUILLA *Ichthyologorum* MURÆNA. Classis Naturalis Piscium, Ordo Apodum.

MURÆNA *Anguilla*. *Germ.* Aal. *Gallis* Anguille. *Muræna* unicolor, maxilla inferiore longiore.

Defes, & ob id pinguis, multum alit sapida anguilla, sed difficile digeritur delicatulis, sedentariis.

Officinis laudata bilis anguillæ.

JUGULARES.

ASELLUS. *Ichthyologorum* GADUS. Classis Naturalis Piscium. Ordo Jugularium.

Gadus *Morrhua*. *Germ.* Stockfisch. *Gallis* Morue. *Anglis* Morhuan.

GADUS dorso tripterygio, ore cirrato, cauda subæquali, radio ani primo spinoso. Recens multi est ali-

alimenti, salitus, ficcatus, difficilis digestionis, & pauci.

DRACO marinus. *Ichthyologorum* TRACHINUS. Classis Naturalis Piscium. Ordo Jugularium.

Trachinus *Draco*. De la vive *Gallis*. Pieterman *Belgis*.

TRACHINUS *Belgis*, & *Gallis* in usu, carnem albam sapidam habet, GRONOVIVS *Acta Upsal* 1742. Multum nutrit, facilis etiam digestionis. Radios spinosos in dorso habet pungentes venenatissimos, quibus sese contra piscatores defendat, post mortem æque venenati perhibentur.

MERLANGUS. *Ichthyologorum* GADUS. Classis Naturalis Piscium. Ordo Jugularium.

Gadus *Merlangus*. *Gallis* Merlan. *Anglis* Whiting.

GADUS dorso tripterygio, ore imberbi, maxilla superiore longiore. Sapidus facile in stomacho solvitur, & in membra digeritur.

MUSTELA fluviatilis. *Ichthyologorum* GADUS. Classis Naturalis Piscium. Ordo Jugularium.

Gadus *lota* *Germ*. Aal-Rutte.

GADUS dipterygius, cirratus, maxillis aequalibus. Laxa caro facile deliquescent, probe nutrit.

Cranz M. M. T. I.

F

SILV.

SILURUS. *Ichthyologorum* GADUS. Classis Naturalis Piscium. Ordo Jugularium.

Gadus *Mediterraneus*. *Germ.* Schelden, *Anglis* The Shoat - Fisch.

GADUS *monopterygius*, *cirris maxillæ superioris duobus, inferiore unico*. Caro utilis boni alimentati, hufoni succedit.

THORACICI.

AMIA. *Ichthyologorum* SCOMBER. Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoracorum.

Scomber *Amia*. *Gallis* Labife.

SCOMBER *dorso dypterygio, ossiculo ultimo, pinnae dorsalis secundæ, prælongo*. Tænera, pinguis, lapida caro, boni est succi.

COTTUS *Ichthyologorum*. Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoracorum.

Cottus *Gobio*. *Koppe Germ.*

COTTUS *lævis, capite spinis duabus*. Parum carnis, non ingrata tamen habet.

LUCIO PERCA, *Ichthyologorum* PERCA. Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoracorum.

Perca *Lucio perca*. *Germ.* Schill.

PERCA *pallide maculosa, duobus dentibus maxillaribus utrinque maioribus*. Sapidus piscis. His addi perca *Zingl*, & aliæ usitatæ possunt.

MUL.

MULLUS *Ichthyologorum*. Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoraciorum.

Mullus *barbatus*. Gallis Barbeau.

MULLUS *cirris geminis, corpore rubro*. Hoc nihil sapidius jam Romanis inventum, nobis adhuc in mensis laudatur piscis, boni succi, mediocris nutrimenti, facilis digestionis. Ova mensis amovenda, haud salubria GESNER.

PERCA *Ichthyologorum*. Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoraciorum.

Perca *fluviatilis*. Germ. Pirschling. Gallis Perche, Anglis Pearch.

PERCA *lineis utrinque sex nigris, pinnis ventralibus rubris*; cibo salutaris cum petroselino L. medicæ ætatis perca jam olim in mensarum deliciis fuit, multum alit, boni succi, facilis digestionis.

RHOMBUS. *Ichthyologorum* PLEURONACTES. Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoraciorum.

Pleuronactes *Rhombus*. Gallis Turbot.

PLEURONACTES *oculis sinistris, corpore glabro*. De hujus piscis bonitate iam DOMITIANI tempore consultum. Sapidissimus est, facilis digestionis, boni nutrimenti.

SCOMBER *Ichthyologorum*. Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoraciorum.

Scomber *Scombrus*. Gallis Maquereau.

SCOMBER *pinnulis V.* Menfarum in Gallis
deliciæ, difficilis digestionis, nec nimium laudabilis succi.

SOLEA. *Ichthyologorum* PLEURONACTES. *Classis Naturalis Piscium.* Ordo Thoracicorum.

Pleuronactes Solea. *Gallis* Sole.

PLEURONACTES, *maxilla superiore longiore, corpore oblongo, squammis utrinque asperis.* Exquisitus piscis, & salubris, carnem teneram, salubrem, parum viscosam tamen habet, facile digerendam & multum nutrientem. Non optimæ soleæ marinæ recentes. Etiam ægris dantur, HORSTIUS.

THYNNUS. *Ichthyologorum* SCOMBER.

Classis Naturalis Piscium. Ordo Thoracicorum.
Scomber *Thynnus.* *Gallis* Thon.

SCOMBER *pinnulis utrinque VIII.* In deliciis abdomen, sed indigestum. Caro multum alit robustos.

Ex hac familia adhuc plurimi, plurimum in usu: Pleuronactes, Plateffa, Flesus, Limanda, Linguatula, Passer, qui omnes plurimum nutriunt, & boni sunt succi.

ABDOMINALES.

CLUPEA *Ichthyologorum.* *Classis Naturalis Piscium.* Ordo Abdominalium.

Clupea *alosa.* *Germ* Elfen. *Gallis* Alofe. *Anglis* Shad.

CLUPEA *apice maxillæ superioris bifido, lateribus maculatis.* Delicatissimus piscis, in aquis dulcibus

cibus captus; recens non diu servatur, alias enim alcali sapit, facilis est digestionis, & boni succi.

CLUPEA *Halax*, feu *Halengus*. Haring *Germ.*
Harang *Gallis.*

CLUPEA *maxilla inferiore longiore, maculis nigris carnis.* Recens, non salitus, lapidus, delicatulus, facilis digestionis. Salitus difficilioris, difficillimæ fumo induratus, exsuccus. Muriam halecis in clysmate datam in iliaca passione valere. *Acad. N. C. Vol. IX.*

CLUPEA *Encrasiculus.* *Germ.* Sardellen. *Gallis*
Anchois. *Anglis* Anchovy.

CLUPEA *maxilla superiore longiore.* Recens optima, sapidissima, tum abscisso capite exenterata, condita sale, aliorum piscium condimentum, multum excitandi appetitus causa adhibita.

COBITIS *Ichthyologorum.* Classis Naturalia
Piscium. Ordo Abdominalium.

Cobitis *Barbatula.* *Germ.* Grundl. *Gallis* Goujon.

COBITIS *Cirris oris 6, capite inermi, compresso.* Mediocriter alit sapidus, facilis digestionis piscis.

Cobitis *Taenia.* *Germ.* Steinbeisl.

COBITIS *Cirris oris 6, aculeo infra oculos bifurco.* Priori inferior.

Cobitis *fossilis.* Nobis Pisgurn.

COBITIS *Cirris oris 8, aculeo supra oculos bifurco.* Carnis subfuscæ, paucæ, multus in Hungaria usus, nec adeo utilis, nec gustu jucundus.

CYPRINUS Ichthyologorum. Classis Natur. Piscium. Ordo Abdominalium.

Cyprinus Carpio. Germ. Karpfe.

CYPRINUS Cirris 4, officulo tertio pinnarum dor- si, axique, uncinulis armato. In stagnis, lacubus, piscinis, multa hujus piscis educatio: Cypriorum rex; Danubii incola, ætatem consecutus, inter diversas ejus species optimus. Cæterum in hac familia mares, quod compactiorem carnem habeant, præferuntur. Facilis digestionis, mediocris nutrimenti.

Cyprinus Brama. Germ. Gareifel. Gallis Braime.

CYPRINUS pinnis omnibus fuscis, pinna axi ra- diis 27. Alibi lacuum, apud nos Danubii civis, 7. 8. 9. librarum ponderis delicatus piscis.

Cyprinus Tinca. Germ. Schlein. Gallis Tanche. Anglis Tensch.

CYPRINUS axi radiis 11. cauda integra, corpo- re mucoso. Vulgi solatium Tinca, satis sapida medio- criter alit; bona ex hac iuscula fiunt, externe icteri magnes dicitur, umbilico applicata, confirmante LIN- NÆO. Gluten hic piscis habet, ichthyocollæ non in- ferius BRADLEY a Course upon the Materia Medica. Consumptioni obnoxiiis, exulceratis prodest, IDEM.

Cyprinus Aspius. Germ. Schied.

CYPRINUS pinna axi radiis 15. 16. maxilla in- feriore longiore incurva.

Cyprinus Cultratus.

CYPRINUS pinna axi radiis 30. maxilla inferiore longiore incurva, prioribus inferiores. His ex eodem

genere nobis usitati plurimi addi possunt: *Aphia*, *Rutilus*, *Erythrophthalmus*, *Alburnus*, *Vimba*,

LUCIUS *Ichthyologorum* Efox. Classis Naturalis Piscium. Ordo Abdominalium.

Efox *Lucius*. *Germ.* Hecht. *Gallis* Brochet. *Anglis* Pike.

ESOX *rostrum depresso, subæquali*. Rivorum optimus, carnis foliaceæ, sapidæ, facilis digestionis, mediocris alimenti.

MUGIL *Ichthyologorum*. Classis Naturalis Piscium. Ordo Abdominalium.

MUGIL *Cephalus*. *Gallis* Muga. *Muellet* *Anglis*.

Etiam edulis, magis tamen adhibentur ova, quæ facile condiuntur: ferculum *Botarso* Itali dicunt.

SALMO *Ichthyologorum*. Classis Naturalis Piscium. Ordo Abdominalium.

Salmo Salar. *Germ.* Salm. *Lax.* *Gallis* Saumon. *Anglis* Salmon.

SALMO *rostrum ultra inferiorem maxillam prominente*. Sapidus, subpinguis brevi satians, delicatus tamen non salitus, sed valens & multum nutriens.

Salmo *Germ.* Heuch.

SALMO *dorso brunneo, maculis nigris lateralibus, ventreque albis*. Laudabilis est.

Salmo *Trutta*. *Germ.* Laxforel.

SALMO *ocellis nigris, iridibus brunneis, pinna pectorali punctis 6*. Exquisitus piscis.

Salmo Fario. Germ. Forell. Gallis Truite.

SALMO maxilla inferiore sublongiore, maculis rubris. Carne firma compacta, ætate optimus, facilis digestionis, boni alimenti.

Salmo Salvelinus.

SALMO maxilla superiore longiore. Grata sapiditate cum Salmone Trutta, Thymallo, ad minimum certat, si non superet, caro granulata, butyracea, facilis digestionis, optimi nutrimenti.

Salmo albula. Germ. Reinankl.

SALMO maxillis edentulatis, inferiore longiore. Inter congeneres infimus fere, apud nos solum habetur fumo induratus, exsuccus, non adeo sapidus.

Salmo Thymallus. Germ. Afch. Gallis Ombre.

SALMO maxilla superiore longiore, pinna dorso radiis 23. Caro deliciosa facilis digestionis, boni succi, ut etiam ægris concedatur.

Aliæ adhuc species aliis regionibus sapidæ, & edules.

I N S E C T A.

ANIMALCULA polypoda, poris lateralibus respirantia, cute ossea, cataphracta, antennis mobilibus, sensoriis, capitis L.

CANCER Entomologorum. Classis Naturalis Insectorum. Ordo apterorum,

Cancer Pagurus. Germ. Meerkrebs. Gallis Cancre de mer, crabe. Anglis Crabbe.

CANCER brachiurus, thorace utrinque obtuse novemplicato, manibus apice atris. Difficilis duraque ca-
ro

fo aromatizari multum, & multum coqui pro ventriculo debet. Ex hoc officinæ chelas habent.

CANCER *astacus* Germ. Wasser-Krebs. Gallis Ecrevillè de riviere. Anglis Crayfish.

CANCER *macrourus*, thorace laevi, rostro lateribus dentato, basi utrinque dente unico. Delicatissimus lacte nutritus. Notari meretur frequentiore[m] huius usum sanguinem dissolvere, sæpe hæmoptoën facere et phtisim inducere.

VERMES.
MOLLUSCA.

Tardigrada, mollia, pudentia, vivacissima, redintegranda, humidi animantia, acephala, apoda, androgyna tentaculis dignoscenda.

LIMAX *Systematis Natur.* Classis Naturalis Vermium. Ordo Molluscorum.

Limax *maximus*. Germ. Schneck. Gallis Escargot. Anglis Snail.

LIMAX *cinereus maculatus*. Antiphthiticum in-
crassans eorum iusculum multis habetur. Est tamen maxima in his cautela opus. Vide *Illustr.* L. B. van SWIETEN. *Comment.* T. I.

SEPIA *Systematis Natur.* Classis Natur. Vermium, Ordo Molluscorum. Anglis Skuttle-Fisch.

SEPIA *octopoda*. Corpore caudato, tentaculis nullis. Rubentem ex suo condimento, quod coctione cum nitro in rubrum vertitur, apponi in cibo debere LINNÆUS. Carnem duram, coriaceam, haud exquisiti gustus

gustus habet, nutrit tamen multum, visceribus fortibus probe subacta, alvum adstringit, HIPPOCRATES.

Sepia officinalis; os *sepia*, & atramentum, quod etiam *aliæ* largiuntur, concedit; in osse *sepia*, subadstringens vis prædicatur.

V E R M E S T E S T A C E A.

MYTILUS *Systematis Natur.* Classis Naturalis
Vermium. Ordo Testaceorum.

Mytilus edulis. *Germ.* Muschel. *Gallis* Moule.

MYTILUS *testa læviuscula violacea, valvulis obliquis postice acuminatis.* Marina optima, sapida, vix multum nutriens, difficilius digerenda. EPHEMERIDUM N. C. Vol. VII. morbos contrahere mytilos mortalibus edentibus periculosos. Factum exemplis confirmatum est *ibidem*, ut magistratuuum vigilantia pro salute civium interpellatur.

OSTREA *Systematis Natur.* Classis Naturalis
Vermium. Ordo Testaceorum.

Ostrea edulis. *Germ.* Austern. *Gallis* Huitre. *Anglis* Oyfter.

OSTREA *testa semiorbiculata, valva altera plana, altera elatiore.* Multorum delicia, differentiam magnam patiuntur; virides optimæ, in ventriculo facile deliquescunt, biliosis, quos parum nutriunt, convenientes, recommendantur etiam a medicis scorbuto, podagra laborantibus: ad ignem induratæ stomacho inimicæ, crudis deteriores GODFREY *Treasure of useful Discoveries.* Ostrocodermata egregie absorbentia sunt.

ANIMA-

ANIMALIUM
PRODUCTA.

LAC universalem, seu in alimentis, seu in medicamentis usum ab omni tempore habuit.

Lacte mero veteres usi memorantur, & herbis.

Sponte sua si quas terra ferebat.

ait OVID. L. 4. Faistor.

Lacte solo alimento vixisse plures, passim hinc inde PLINIUS, TACITUS, IUSTINUS, CÆSAR, memorant: GALENUS l. 5. de Sanit. tuenda Cap. 7, exemplum excitat hominis centum consecuti annos, & lacte maxime viventis; & hodie adhuc ad septentrionem multi sunt, quibus lac, & lactis producta, butyrum & caseus omnia sunt. Recte igitur VARRO omnium alimentorum lac voluit esse nutrientissimum: est enim lac ex ingestis jam elaboratus, & excoctus humor, non per modum putrefactionis, seu puris, veluti placuit EMPEDOCLI apud ARISTOTELEM, sed per modum perfectionis, utpote quæ substantia optima fit constituendo nostro corpori, cum sit concociabilis omni naturæ.

Nec infima sane hæc lactis laus est, quod omnes neo-nati tam hominum, quam fere animalium, lacte nutriantur, crescant, & quod omnis ita dicendo homo, omne animal, proprio lacte vivat, & nutriatur, & ex eo solo omnia reliqua solida, & fluida vi vitæ per-

perficiat: est enim in viris æque, ac fœminis omnium animalium semper præsens lac, licet nunquam pepererint, nunquam nutrices fuerint; sic ex sexagenario fene, sola suctione lac eductum narratur in *Miscell. Natur. Curios. Decad. II. Anni Vti.* in Appendice; ex aliis alii.

Ex his vero, quæ hæctenus de lacte dicta sunt, intelligitur facile, lac esse, & ex assumtis, & ex admixtis humoribus animalibus, præparatum liquidum, hinc primo mediæ esse naturæ inter vegetabile & animale in animalibus, quæ gramine, & vegetabilibus aliis vescuntur. Secundo pro vi & differentia assumtorum lac diversum esse, ex illis enim chylus melior, vel deterior, dulcis, vel amarus, mitis, vel acer fit, ex hoc tale lac; qualia enim ingesta, talis chylus, qualis chylus, tale lac, & sanguis, assertum quotidiana obfirmat experientia: mensis Maji lac, ut & butyrum omnium optima sunt, quia hoc tempore vaccæ comedunt nascentes & novas quasi herbas, quæ illas magis quam exsuccum gramen reficiunt; notaverat iam GALENUS caprarum lac purgare, quia hæ scammoneo, & tithymalis vescerentur, neque hodie id novum est, infantulos purgari dato medicamento soli nutrici. Tertiam differentiam lac recipit, prout ex eodem animali vario tempore emulgetur, prout animal ipsum, quod hoc conficit, temperatius, & valentius est, tum ex multis aliis circumstantiis alias differentias patitur.

Non solum ipsum lac, ut iam ante dixi, sed etiam ejus partes a se invicem separatæ, & in usum alimentarem, & in medicum veniunt. Notum enim est lac tribus componi, parte butyrofa, caseosa, & serosa, hæcque tria plus minus in omni lacte sano obtinent: Buty-

tyrum ex lactis cremore, seu parte ejus pingui, & oleosa fit, caseus coagulum lactis est, ablato butyro, & sero; serum aqua lactis. Qua mechanice hæ partes a se invicem separentur, lac cogatur, ita elaboretur, hic loci dicere non attinet, cum hæc omnibus notissima sint; hoc tantum hic volo eximium lactis, & ejus productorum, tum in alimentis tum in medicina usum esse, de quo ultimo iam latius agemus.

Ab omni tempore pro usu medico hi gradus bonitatum lactis diverforum animalium observati sunt, ita, ut primum semper haberetur lac humanum, huic succederet asininum, post caprinum, dein vaccinum. Atque tum semper, ubi interitura præ debilitate corpora, vellent reficere & refocillare, pro primo hoc scopo omnium optimum invenere lac humanum, utpote naturæ nostræ maxime analogum, & omni lacti aliorum animalium, si haberi potest, præferendum.

Debet vero lac illud esse fœminæ sanæ, quæ salubri motu corpus exercet, & victu laudabili utitur, & integro ætatis flore viget: omnium optimum, si 4 vel 5 post partum horis ducatur, tunc enim chylus in lac totus iam mutatus est, & alimentorum indole deposita incipit humanum induere naturam: ingens est enim differentia, prout lac vario post ultimum partum tempore ducitur: quod statim post ingestos cibos, & potus in mammis colligitur, crudum est, & multum de ingestorum indole retinet: quod duodecim ab ultimo partu horis evocatur, tenue, subflavescens, foetorem suburinofum fere, instar seris sanguinis habet, atque hæc ratio est, cur primum lac nutricum semper purgans sit, quia serosum fit, diu in mammis hærens: unde patet intermedio hinc tempore lac optimum esse cæteris paribus.

Alte-

Alterum vero, & id observandum est, lac ipsum ex uberibus duci debere, aut vasis receptum illico occludi; videntur enim lacti inesse subtilissimi spiritus, ultima concoctione in sano corpore elaborati; docent hoc tot nervi concurrentes ad chyli, & lactis officinas, subtilissimus exhalans ex lacte recens mulcto, & adhuc calido, ros: quod jam antiquitas perspexit, cum moneat GALENUS: „Veteres vero etiam mulierem lactantem illis, qui tabe decumbebant, adstare voluerunt, quorum sententiæ & ipse quoque accedo, & quod familiare id sit, & quod, priusquam ab ambiente aere refrigeretur, id sumi voluerint;„ & alibi, posteaquam similia præfatus fuerat, lac comparat femini genitali, quod nec ipsum aliquamdiu extra propria vasa, si modo suam virtutem servabit, morari potest, sed vel in maris partibus contineri, vel fœminæ partes tangere debet: & sane efficacissimum lac est ex ipsis mammis aere non refrigeratum, haustum. Hujus consilii gnarus CAPIVACCIVS nobilissimæ gentis unum heredem servavit, dum inter binas florentis ætatis decumbentem nutrices, ubera illarum ducere iussit: plura de hac felici methodo nobis conservarunt exempla authores varii; Viennensibus illud *Illustr.* L. B. van SWIETEN in Regia Stirpe summa cum laude confectum ob oculos est, aliis illud quod in T. I. l. IV. observationum FORESTI habetur, atque id præter alia hic recenseri meretur. Juvenis marasmo vero correptus Bononiæ, juvenulæ nutricis pulcherrimæ ubera ducebat, & in eodem cum illa lecto dormiebat, unde sic instauratum exsuccum corpus fuit, ut metuerent ne intempestiva venere perderet renascentes ex lactis usu vires.

Secun-

Secundo: adhibent hodie lac, per medicamenta medicatum redditum in nutricum corpore Parisienses, etiam, ut dirissimam luem tollant: notum enim est iam tenellum foetum culpam turpis matris sæpe luere, & in utero materno luem veneream contrahere; talis infans dum puræ, & sanæ nutricis ubera ducit, illi luem communicat ortis latis circa mammas ulceribus & veneno per totum corpus suscepto; ob hanc rationem sanam etiam nutricem mercurialibus imprægnant, ut communicata lacti mercurii vi, misellus fervetur; quum vero raræ eæ sint, quæ sibi sanis, tale in corpore experimentum fieri velint, etiam res ad animalia translata est, & tale exemplum novi felicitis successus; sic etiam alii animalia plantis antiscorbuticis nutriunt, ut sævo scorbuto laborantes lacte antiscorbutico curent,

Extra corpus lac vario modo medicatum fit; hoc modo catharticum lac delicatulis paratum exhibetur, lactis cocti libræ quatuor sumuntur, additur libra semis sacchari, parumper coquantur, tum totum de die hauritur, multas dejectiones movet,

Ex uberibus supra ramum unum alterumve plantæ alicuius aromaticæ recentis lac etiam emulgeri solet & medicatum reddi; sic supra Mentham multum continuos ab assumpto veneno, & vomitorio excusso, vomendi conatus sustulit; & mictui cruento specificæ medebatur supra ramum Menthæ rubræ multum, & syrupo Cydoniorum satis edulcoratum, calensque quotidie haustum, & spes est supra salicis grati odoris fungum, qui in phthisi vix non conclamata curanda drachmæ semis, unius dosi, ex ovo sorbili haustus, aut cum saccharo mixtus, tantopere deprædicatur, emulctum lac calensque haustum in eodem morbo multum profuturum.

Ter-

Tertio: celeberrima in arte medendi est dixta illa lactea, quæ in variis morbis, ut passione hysterica, tumido abdomine, emaciatibus artubus, venere exhaustis, rheumatismo, podagra rebeli, ut id variis locis testatur SYDENHAMUS, & alii egregii viri, summi usus est: atque tunc præmissio leni purgante, si opus, nihil nisi lac assumitur; ex uberibus tepidum optimum est. A minori dosi in initio incipiendum est, & videndum an ventriculus ferat; Ubi fert, libra una mane, dimidia a meridie dari potest, tum etiam loco alimentum, & medicamentum vario modo præparatum exhiberi; si lacte solo vivere ægrum conveniens non videatur medico, etiam juscula ex carnibus gallinarum contusis cum aliis herbis coctis, illi permittere potest, hoc observando, ut ab omnibus acidis abstineat, cerevisia, vino, & loco huius potus, decocto hordei, scorzonæræ, additis leviter aromaticis, aniso stellato, æger utatur. Secundo, ut lactis coagulatum in ventriculo certo certius nociturum impediatur addito sacchari, sic V. G. ad libram unam lactis additur uncia una, vel etiam omni vesperi datur blandum absorbens. Tertio: ut si lac alvum fluidam nimis reddat, roborante medicamento non acido sistatur; si nimis adstrictam, interposito purgante ex rheo laxetur, aut si nimia ventriculi debilitas usum lactis non ferat, lac virtute roborante florum rosarum rubrarum siccatarum, balaustiorum, Cinnamomi imprægnetur, MEAD. in *monit. pract.* & in hanc rem aliquot cochlearia fortis infusionis menthæ aut etiam ex extracto aquoso chinæ & massiche confecta pilulæ faciant, lactis enim corruptelam & damna præcavent TYSSOT *de manu scriptis*. notandum tamen, licet diversi casus probent, in morbis supra memoratis lactis egregium fuisse usum, in iisdem etiam sæpius nihil præstitisse certum. Unde prudenter notavit

FONSECA in morbis a causa calida biliosa prodesse, a frigida minus. Exactius *Cl. BROWNE LANGRISH* *The Modern Theory and practice of physic.* London. 1738. si a pulmonum tuberculis febris hectica fit, inutilem lactis asinini usum esse, cui fere omnes alii ad stipulantur lac ebutyratum tum magis recommendantes, quod calorem hecticum temperet.

Quarto demum etiam lac in aquis medicatis exhibetur, ut etiam in hordei aqua diluitur, quod *lait coupé* vocant Galli, quod in labe purulenta viscerum, in spasmodicis affectibus, convulsionibus, miros sæpe effectus præstat; dum nempe aquis selteranis varia dosi lac admiscetur, sic quandoque libræ uni aquarum selteranarum libra semis lactis; quandoque duæ partes lactis cum una aquarum variis etiam aliis dosibus, & proportione varia, miscentur, pro variis circumstantiis, & ægri temperamento, de quibus legi potest de *connubio lactis cum aquis medicatis* *Cel. HOFFMANNUS*. In horum autem usu id, quod in lactis usu, cavendum: tum etiam id tenendum, lac tepens vel calefactum his aquis semper addi, aquasque aliquantulum esse calidas debere, licet tamen & frigidas aliqui assumant.

Cæterum in variis adhuc aliis casibus magnus lactis usus est, tam interna exhibitione quam externa applicatione; sic dum venenum assumptum est, lac maxima copia sæpe exhibetur scopo diluente, & demulcente: Cantharidum veneno vasa urinalia certo afficiente plerumque medetur: tum etiam in clysmatibus per se, vel aliis gravidum, cum fructu injicitur; externo usu emolliente, & mollissimo adhibetur, sic cataplasinata ex sapone veneto in lacte soluto ad lateris dolorem bono cum successu applicantur; fiunt etiam ex lacte balnea.

Cranz. M. M. T. I.

G

Fo-

Fomentis ex lacte saccharato femora variolis infectorum fovere in Suecia receptum, & observatum, femora pustulis quasi affata evadere, dum aliæ corporis partes minori variolarum multitudine afficerentur. LINNÆUS *Amænit. Acad. Vol. V. exanth. viva.*

Hæc de lactis ipsius virtutibus, jam de vi medicata singulorum illorum productorum, quæ lac largitur, aliquid dicendum: primo enim lac dat *cremorem*, seu florem lactis, præstantissimam nempe lactis partem, pinguedinem ejus, ex qua *butyrum*, quod nihil aliud quam cremoris, seu floris coagulatio seu coactio in pinguem, & ductilem albam substantiam: butyrum enim ex pinguisissima cremoris parte fit: tum est lac defloratum: lac secundarium, deflorati serum; lac *ebutyratum*, *serosum*, idem *acidum*, lac *schiston*, nempe ejus pars caseosa a sero separata, ex qua caseus; tum demum lactis serum.

Quem usum diversæ hæc partes in usu communi habeant, ut & in pharmacia, medicina, chirurgia, omnibus notum est; cremor enim, & butyrum balsamorum vim habent, & oleis blandis comparari possunt, unde etiam iisdem usibus adhiberi. Cremor recens lactis cum vitello ovi & syrupo violarum mixti aliqua aquæ stillatitæ rosarum copia dilutus inflammationis gingivis prodest, van SWIETEN.

Graminis autem digesti & elaborati succus, *serum*, omnium fere lactis partium, maximum in medicina usum habet, est enim substantia delibatissima lactis, a rudiori, cassiori, caseosa, ut & omni pingui crassiori separata. Unde patet tum demum ab hoc maximas esse expectandas vires, dum recenti gramine, & propullulantibus aliis herbis, læte in pratis animalia pas-

cun-

cuntur, minores longe, dum in stabulis inclusa ex-
succum gramen manducant; unde etiam ineunte, &
adulto iam vere maior huius, quam in hyeme usus, li-
cet tamen omni tempore sit non exiguus.

Coagulandi lactis, & parandi feri, sunt variæ apud
varios methodi; sic Florentinis floribus cynaræ lac coa-
gulatur, qua ratione, & præstantiorem caseum fieri
asserunt, nec nullo alio coagulo quam floribus cynaræ
utuntur: coagulant etiam lac alii galio flore aut albo
aut flavo prædito, quod tum vel maxime faciendum
ubi lactis serum acidum non postulatur; cæterum ex-
temporaneo experimento alii, colostro vitulino, acido
quocunque vegetabili, succo citri, cremore tartari,
vino Rhenano, succo acetosæ, & acetosellæ, tama-
rindis, serum lactis parant; in officinis id quandoque
negligentius fit, & acido fossili cogitur, quod forte
non adeo probandum: debet vero lac prius calefieri,
tum demum acidum addi, sic V. G. lactis vaccini re-
centis mensura una cum dimidia igni admovetur le-
nissimo, ut ebulliat, tum additur succi citri cochlear
haud exiguum, iterum ebulliant, donec coaguletur,
quo facto percolatur; si acidum nimis fuerit, una cir-
citer oculorum cancerorum drachma ad temperandam
aciditatem sub levi agitatione adiicitur: si non satis cla-
rum, sub finem coctionis albumen ovorum additur; si
palato gratum, ventriculo amicum, magis expetatur,
elæosaccharum citri, aurantiorum &c. additur.

Serum hoc dat pulcherrimum in morbis acutis in-
flammatiis refrigerans, diluens, resolvens, in mor-
bis melancholicis, hypochondriacis, incoctis ad li-
bras aliis herbis fundentibus, cichoreo, taraxaco &c.
tum etiam biliosis, cum tamarindis optimum medica-
mentum: exhibetur vel solum vel cum aliis, calidum,

frigidum, varia nec facile limitanda dosi, pro potu ordinario, medicamentofo.

Paratur adhuc aliud *serum* lactis, quod *artificiofum* vocant, aut *serum* lactis *dulce*, id vero hac ratione fit; fumitur lac recens, sub continua agitatione ad leniorem ignem, ne aduratur, ad pulveris fere consistentiam coquitur, tum demum affusa aqua totum ebullire curant, ut dissolvatur iterum in hac aqua, quo caseosa portio remaneat; dein percolatur, & exhibetur; laudatur vel maxime in omni acrimonia.

SERUM LACTIS VINOSUM paratur, dum lactis libræ aliquot cum vini albi acidi unciiis IV. ebulliunt, ut separato colostro purum obtineatur serum. Valet in morbis continuis putridis affatim haustum, & in febris castrensi veruinosa vinum imprimis vero serum lactis vinosum larga copia potatum, profuisse novit van *SWIETEN* *Comment.* T. IV.

Saccharum lactis, quod ex fero lactis aliquoties cocto, ut omnis pars caseosa eo melius a fero separetur, fit, dum nempe serum sæpius inspissatum, & aqua dilutum in crystallos coactum fuit; nihil aliud est, quam extractum inspissatum feri sal essentialis lactis ab ipso fero ratione principiorum multum diversum; optimæ fiunt ex fero lactis cum vitello ovorum, non acido, parato.

OVA alimentum non extemporaneum præbent, ob id multum a lactis usu deficiunt; albuminis liquor antequam nutriat pullum, eius vasorum & viscerum actionem experiri debet. Lac vero iam habet humores subtilissimos animali fabrica separatos, & præparatos: sunt tamen etiam pulcherrimi nutrimenti & resistentis ova, quod albumen ovi fero sanguinis humani plu-

pluribus dotibus conveniat, & in se habeat materiem, quæ calore incubatus mutata, intra viginti, & unum dies, in sacculo colliquamenti latens vitale flamen pulli in tantam molem fecit excrefcere; nec tamen quis credere debet ex vitello aliquid pullo accessisse; ille enim notante post ARISTOTELEM HARVAEO intra pulli abdomen conclusus, intactus manet; & hoc solum pro nutrimento utitur, dum exclusus est, donec firmato rostro durioribus vesci possit.

Ex hoc solo in tenellis pullis observato naturæ ordine, clare discimus, vitello facilius in nutrimentum converti, & optimum esse alimentum albumen: vitellum quidem optimum nutrimentum dare, sed iam firmiorem viscerum fabricam postulare, quæ quoniam tamen in nobis iam adultis valida sit, patet hæc non tantam ratione nostri differentiam pati. Dixit HIPPOCRATES: „Volucrum ova *validum* quid, & *nutriens*, & *inflans* habent, *validum* quidem, quia animalis generatio est; *nutriens*, quia lac est pulli; *inflans*, quia ex parva mole in multum diffunduntur.“ Ex his rationibus est, quare ad nutriendos debiles homines ab omni tempore ova recommendarint medici, & quare in quibusdam regionibus, ut in Gallia, Italia, in quadragesima ovorum esum inhi-beant, quia tantum reficiunt.

Celebratissima apud nos sunt Gallinarum ova: Africæ frutio-caneli ova, crocodillorum ova alii manducant, quæ id inconueniens habere dicuntur, quod odorem moschi adeo fortem, qui caput tentet, habeant; tum, & testudinum maris ovis vescuntur Angli, Galli, & alii Europæi: alii aliis.

Ova vero omnia quæ in scopum nutrientem adhibentur, debent esse recentia, sobilia, id est, per coctionem non nihil inspissata, ita ut in cortice suo videantur tremere; sunt enim sic multi nutrimenti, probæ, & facilis digestionis, convalescentibus, senibus, debilibus apprimis convenientia; indurata in testa, aut etiam in pingui frixa, etsi robustioribus visceribus non noceant, debiliora tamen offendunt, mollissimo albumine in cornu mutato; unde optime monuit GALENUS, eo plus nutrire ova, quo minus induruerint, hinc variis præparationibus in iusculis diluta, in hæc integre effracta, tremula sumuntur.

Hoc tamen ova habent, quod cito putrescant: hinc & in febribus summa cum cautela præscribenda sunt, licet tamen in his exhibuerit HIPPOCRATES L. 3. de morbis; albumina enim aliquot aqua fontana conquassata pro potu humectante, & refrigerante exhibuit.

Ovi omnes partes satis raras, eosque varios in medicina usus habent:

Albumen ovorum, ad varias decoctiones depurandas in officinis infervit; iterum ex albumine ovi inspissato oleum myrrhæ per deliquium paratur, quæ alias acerrimis etiam aliis mensuris resistit, & quæ hoc modo soluta præstantissimum dat medicamentum alio loco dicendum.

Vitellus olea, & resinas, aquæ miscibilia reddit, tum, & oleum ovorum, quod ex vitellis induratis coctione, sequente exsiccatione & pressione elicitur, largitur, in fissuris labiorum, papillæ mammarum, recom-

commendatum. Quinquaginta vitelli olei uncias quinque subministrant.

Testæ etiam in usu medico absorbenti non deteriores margaritis & aliis pretiosioribus. Dum calcinatæ sunt, magis sunt bibulæ, sed simul etiam acriores. Præcipuum constituunt ingrediens lithontriptici illius Anglicani. In harum exhibitione id cavendum, ne in pollinem tenuissimum tritæ exhibeantur; alias enim cum aqueis concreverent in glebas, & pondus in ventriculo facerent, & sic plus nocerent, quam prodesse.

Ultimo demum, quæ fracta testa albumen continet tenuis *pellicula*, & suum in arte medendi usum invenit, in vulneribus præcipue recentibus, a quibus, ne corrumperentur, arcendus aer erat; hoc incommodi habet, quod exsiccet, & durior fiat, sed tunc aqua tepida, aut saliva aut halitu oris, emolliri potest. Specifica vero nulla in hac vis est: aerem a vulnere arcet, sic naturam juvat, & ob hanc rationem de rara deligatione vulnerrum tam pulchra scripsit MAGATI. Cæterum recens, humida pellicula glandi penis imposita, effluere non potentem urinam evocat, certo experimento.

MEL. Dicitur alibi.

G 4

POTUS.

P O T U S.

De his pauca dicere conſtitui, cum pleraque peculiaribus tractatibus ſcripta habeantur.

AQUA ſincera curſu exercita omnium optima. Vide *Antidota*.

CEREVISIA fermentata deſcæcata etiam multum nutrit: dulcior, ſapidior, tabidis utilior: tenuior vim diureticam habet, liberatque a calculo, & abſtergit bilem in primis viis collectam: amara hypochondriacis, atque ſcorbuticis conducit; nec enim aceſcit facile, itaque nec male agunt, qui abſynthium ei adiiciunt, quando fermentat, in gratiam febricitantium, vel ſcolopendrium pro lienofis, & hepatis obſtructione laborantibus; vel rorem marinum, atque ſalviam adverſus aſthma, pthiſim, & ſic porro. **AUG. QUIRINI RIVINI** *Diſput. VI. de Medicina in alimentis optima.*

VINUM ex uvis factum multam differentiam patitur; fit etiam ex melle hydromel, ex pomis pomaceum, ex pyris pyraceum. Sunt adhuc plurimæ ex aliis vinorum ſpecies; vires alibi dicentur. Ex omni ſpecie muſtea affatim hauſta dolores colicos & rheumaticos creant & arthritidis paroxyſmum maturant, **CL. HUXHAM.** *de morbo colico Damnoniorum.*

Perſpectis itaque eſculentis, & potulentis, horum principiis, dotibus, materiei imbecillitate aut validitate, omnino facile erit (cognitis naturæ, vel in ſano, vel in ægro viribus) ea ſubminiſtrare, quæ magis convenient; nam etiam ſi acute decumbentes alimenta fere omnia reſpuant, ſolis nutriantur iuſculis, & ſani nulla lege adſtrin-

stringi debeant, est tamen, ut acuti morbi ex decidentia longiores facti, & humanam beatitudinem ardentem exoptantes sani diætam poscant; primum quidem per totam medicinam demonstratum est, alterum ex natura temperamentorum etiam clare deducitur.

Igitur sanguineo temperamento fermentata Cerealia, facile digerenda Olera, carnes animalium juniorum magis conveniunt, cum aquoso potu, vini austeri non calefacientis parco usu. Obsunt vero illi cruda glutinosa, mucilaginosa. spiritiosa.

Pituitosum facile fert, & fermentata Cerealia, & bis coctum etiam aromatibus conditum panem, olera vel alcalina vel acida vel aromatica, animalium aliiis animalibus viventium carnes, etiam sale conditas alias, & potus fermentatos cerevisiam, vina; quibus simul vis roborans insit, ut Burgundica, Italica, austera, Hispanica: conveniunt quoque spiritiosa liquida; glutinosa omnia, mucilaginosa, pingua, huic obsunt.

Biliofo diætata esse debet ex oleribus aciescentibus, saponaceis multa, carnis potissimum vero ferinæ, aut illorum, quæ aliis vivunt animalium parca, parca quoque piscium. Potus aqua, cerevisia tenuis, tenuia pariter & acidula vina, ut sunt Rhenana, Moselana, Aufriaca; non ferunt pingua, nec spirituosos potus.

Melancholico concedes panem bene fermentatum, olera, & fructus saponaceos cocta, carnes juniorum animalium herbis pastorum. Potus aqua esse potest, cerevisia tenuis, vina aquosa. Obsunt legumina farinosa alia non fermentata, olera cito caleficientia, liquores spirituosos, qui tamen parca quandoque concedendi. Et

hæc quidem ad temperamenta spectant, sed & sua ætati, & anni tempori, & Climati regula est.

Infantibus primam ex lacte dietam natura constituit, dein omnino mollem & nullo aromate vitiatam indicavit; his non convenit potus fermentatus ullus, sed molli, aqua, lac.

Pubertas lege caret.

Virilis ætas temperamentorum regimine servatur.

Senectus nova infantia est, igitur & huic lac, mollia omnia, panatellæ, decoctum fabarum cacao in lacte, Chiocolada, vinum parcum, his tenue, illis generosum, aliis petulcum concedenda.

Anni temporibus ea potissimum conveniunt, quæ his natura offert; & *Veri* teneræ & iuvenes plantæ saponacea solventes, carnes digestu faciles, vina tenuia. *Æstati* aquosorum saponaceorum acidulorum olerum, tum fructuum horæorum major usus, carniuum minor: Potus convenit diluens acescens, fermentatus quidem sed non multum spirituosus; vitanda aromata sunt & omnia calidiora. *Autumnus*, magis vero *Hyems* aromatica & spirituosus postulant.

Climatibus fere eadem diæta est, quæ tamen temperamento in hac ætate aut anni tempore constituto accommodari debeat.

